

Pielikums Radošā Kuldīga

- Mākslas zinātniece Maija Rudovska
- Raksti par Kurzemes un Zemgales hercogisti
- Ar Kuldīgas dizainu uz Eiropas kultūras galvaspilsētu
- Ieva Rupenheite par Anniņu bijušo ābeļdārzu pasaulē
- Jauni un talantīgi: Toms Mikāls, Mārtiņš Lēmanis, Kristīne Matvejeva

RADOŠĀ Kuldīga

IDEJA Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētu – ar Kuldīgas dizainu. 8. lpp.

MANTOJUMS Kurzemes un Zemgales hercogistes skats no ārpuses. 3. lpp.

PERSONĪBA Mākslas zinātniece Maija Rudovska: Kuldīga varētu būt tā, kas vajadzētu veidot ciešāku saiti starp pilsētām, arī cilvēkiem un institūcijām, organizācijām, jo šobrīd tās pietrūkst. 4.-5. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Cena 1,20 eiro
Nr. 44 (11 677)

Piektdiena, 2021. gada 4. jūnijs

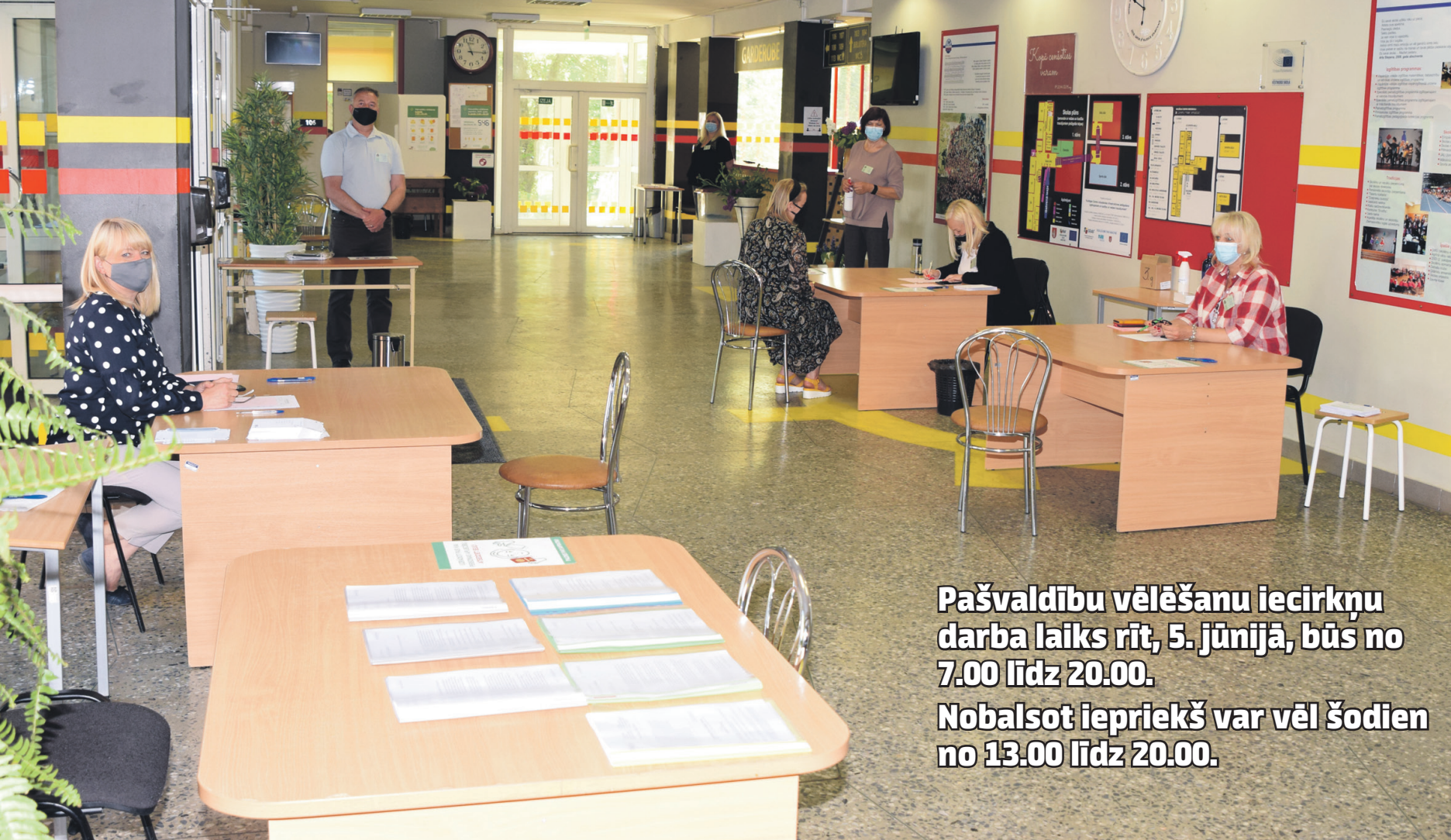
Ieritināties Viņas klēpī

Tēlnieces, Kuldīgas Goda pilsoņes Līviņas Rīzevičkas 95. jubilejas plašajai programmai līdz šim svītru pārvalka pandēmijas laiks. Abas izstādes kārtē mākslas zinātniece Maija Rudovska: viena atspoguļo pašas tēlnieces mantojumu, otrā radoši izpaužas mūsdienu mākslinieces, kurām ir saikne ar Kuldīgu: Damaris Šle, Inga Meldere, Ilze Vanaga un Annemarija Gulbe.

Nupat kļuvis zināms, ka izstāžu laiks pagarināts līdz 20. jūnijam un nākamnedēļ durvis uz tām tiek atvērtas.

Rīt var balsot no 7.00

Pašvaldību vēlēšanu iecirkņu darba laiks rīt, 5. jūnijā, būs no 7.00 līdz 20.00. Nobalsot iepriekš var vēl šodien no 13.00 līdz 20.00.

Vēlēšanu iecirkņa darbinieki Kuldīgas Centra vidusskolā: Inese Leināte, Ģirts Sokolovskis, Liene Lācekle, Vija Astaševska, Agnese Inapša un Elita Erba. 3. jūnijā no 9.00 līdz 11.00 tur bija nobalsojuši vairāk nekā 40 vēlētāju.

31. maijā, pirmajā iepriekšējās balsošanas dienā, Latvijā to izdarījuši 15 614 jeb 1,66% vēlētāju. Pavisam reģistrēts 939 721 balsstiesīgs pilsonis. Kuldīgas novadā pirmdien savu izvēli izdarījuši 372 cilvēki jeb 1,59% no 23 378 balsstiesīgajiem.

Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) vietnē <https://pv2021.cvk.lv> var iepazīties ar kandidātu sarakstiem,

priekšvēlēšanu programmām, un vēlēšanu naktī tur tiks publicēti rezultāti.

Iecirkņos jāietur divu metru distance, jādezinficē rokas, jāvelk sejas maska. Ja vēlētājiem nebūs līdzī, masku un pildspalvu varēs saņemt, informē CVK informācijas nodaļas vadītāja Laura Zaharova. Balsošanas dokuments ir pase vai personas apliecība (eID). Kuldīgas novada vēlēšanu

apgabālā strādā 25 iecirkņi, un balsot var jebkurā.

Uzziņas var saņemt pa CVK tālruni 67049999 no 7.00 līdz 24.00. Kuldīgas novada vēlēšanu komisijas priekšsēde ir Inese Ozola (tāl. 63323561, 27020961), komisijas sekretāre – Ina Firsova (tāl. 63320216, 27020964).

Daiga Bitiniece
Alberta Dintera foto

VĀRMĒ:

- Maigas Mālnieces daudzie rokdarbi;
- 60 jaunas dīķa iemītņieces;
- orientēšanās spēle no cita skata punkta.

➔ 5. lpp.

Skolas gadu izvērtē pedagogi un skolēni.

➔ 2. lpp.

Nometnes: par un pret lai izsver ģimene.

➔ 3. lpp.

Saules starojuma ietekme uz bērnu.

➔ 6. lpp.

Otrdien, 8. jūnijā:

- Vēlēšanu reportāža.
- Brauc ar galvu!
- Kas jauns Rudbāržos.
- Bērnu drošība vasarā.
- Ilzes Jansones pildspalvas.
- Rokāde valdībā.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Ik pa četriem gadiem

Daiga Bitiniece

Jau vairs neatceros, cik reizu esmu balsojusi par Kuldīgas pilsētas, tad novada domi. Par cilvēkiem, kam gribētu uzticēt nākamās četras gadus būt lietas kursā, iedziļināties un lemt par manas pilsētas dzīvi. Atklāti sakot, man kā pilsonei, kas vienmēr apzinīgi piedalījusies gan vietējās, gan Saeimas, gan Eiropas Parlamenta vēlēšanās, pašai nav bijis regulāras un lielas vajadzības komunicēt ar manis vai citu ievēlētajiem deputātiem, ar pašvaldību vai Saeimu. Jo, kā nesen man sacīja kāds vīrs Padurē, ko tad nu tādu no pašvaldības parastam cilvēkam var vajadzēt – ja viss darbojas un nav jāsūdzas, tad tagad jau visi formalitātes kārtā attālināti.

„Uh, smags darbiņš neizlēmušajiem stāv priekšā, vai ne?”

Labi, vēl nesenā pagātnē ievēlējumi bija jānogādā papīra veidā, bet jautājums – cik bieži. Tāpēc allaž esmu balsojusi par tiem, kuros saskatu potenciālu jēgpilnai attīstībai, ne stagnācijai; plānveidīgam, racionālam darbam, ne saraustītai skraidīšanai, kad uguns jau pakulās. Partijas vai to apvienības, par ko esmu savu balsi atdevusi, garo gadu laikā ir diezgan mainījušās. Bet man paveicies: vismaz līdz šim, go-

dīgi sakot, neesmu vilusies.

Bet varu uz rītdienas (un vispār) vēlēšanām paskatīties plašāk: savulaik kā bērnu mamma, tagad kā vecmāmiņa; kā autobraucēja un velosipēdiste; vēl kā nūjotāja un peldētāja, dabas mīļotāja; kā divu nevalstisku organizāciju pārstāve; kā cilvēks, kas maksā rēķinus par dažādiem pakalpojumiem, apmeklē pilsētas kultūras iestādes utt. Un galu galā – arī kā maza uzņēmuma līdzīpašniece un kā žurnāliste. Respektīvi, manas vēlmes un vajadzības paplašinās, paplašinot savas dažādās identitātes (un katram mums tādu ir daudz – visas pat atcerēties grūti!).

Tā nu sanāk tāda kā pret-runā, kuru nākas šķetināt, proti, kas ir vissvarīgākais, lai dzīvotu labi, veselīgi, mierīgi, godīgi, nodrošināti utt., vai tam ir kāds sakars ar rītdienas izvēli un cik liels. Ja arī citiem ir līdzīgi, tad iesaku ņemt pa vienai savai identitātei un likt pretī partiju piedāvājumus. Tas viens. Otrs – labi zinām, ka solīt var daudz, bet ne vienmēr tas ir izpildāms. Tāpēc jāskatās, kā tad solītājiem iepriekš gājis ar savu agrāko solījumu izpildi. Šajā punktā vieglāk jaunpienācējiem, kas sola sākt kā no baltas lapas. Tad nu atliek papētīt personālijas – kādi darbi katra pūrā. Uh, smags darbiņš neizlēmušajiem stāv priekšā, vai ne?

Bet aizejiet gan nobalsot! Ja neaiziesiet, tad varu citēt filozofa Ģirta Jankovska teikto intervijā 1. jūnija *Kurzemniekā*: ja neesi bijis vēlēt, tad nav arī tiesību kritizēt.

MANUPRĀT

Pēc kā visu laiku alkstam?

Atkal klāt vasara, un ir sācies skolas brīvlaiks. Nenoliedzami – skolēni ir pelnījuši atpūsties un izbaudīt silto laiku, bet cik gan daudz reizu dzirdēts, ka nav nekā, ko darīt, ir garlaicīgi un viss apnicis! Vasara būtu jāredz kā iespēju laiks. Tajā paveras iespēja iegūt darba pieredzi, kādas prasmes iemācīties vai nostiprināt, ieraudzīt Latvijas dabas dāvētos brīnumus. Tā šo sarakstu varētu turpināt vēl un vēl. Arī es pēc 11. klases beigšanas pašlaik strādāju *Kurzemniekā* un daru to jau otro gadu. Bet kas ar jauniešiem notiek pēdējā laikā? Vasaru pavada istabā aiz aizklātiem logiem, nemaz neapsverot domu nolikt datoru malā un meklēt savu īpašo vasaru. Nezinu, kā izskatīsies šī, bet uzskatu, ka jaunieši tomēr rausies no mājām ārā, jo visu mācību gadu jau ir nosēdējuši istabā vienatnē pie datora. Vēlme pēc saskarsmes ar vienaudžiem, tieksme pēc sabiedriskās dzīves būs pietiekami liels stimuls, lai arvien vairāk redzētu jauniešus pastaigājamies, braucot ar velosipēdiem vai steigoties uz stadionu spēlēt bumbu. Ielās būs jūtama lielāka dzīvība, un vai tad tas nav tas, pēc kā jau kādu laiku alkstam?

Monta Bērziņa

TRĪS PAR VIENU

Kā vērtējat pagājušo mācību gadu? Kāds ir jūsu skatījums uz nākamo?

1. Sekmes augušas, zināšanas kritušās

Anita Zēberga,
Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolas direktore:
– Mums gads bija diezgan raibs. Trīs vecākās klases attālināti sāka mācīties jau oktobrī, pārējie bija skolā līdz Jaunajam gadam. Pēc tam uz attālināto procesu pārgāja visas klases. Notika tiešsaistes stundas un

nodarbības, notika programmas akreditācija. Šis gads bija īpaši grūts pedagogiem. Man bija interesanta saruna ar mammu, kura uzskatīja, ka sekmes visiem noteikti ir pasliktinājušās. Nē, sekmes ir augušas, bet zināšanas kritušās. Tas jāsaprot tā, ka bērni šajā procesā varēja izmantot jebko. Kādam atbalsts

bija vecāki, kādam – klasesbiedrs, kādam – vēl citi līdzekļi. Skolēniem būtu vērtīgi mācīties klātienē, jo mums vajag saprast, ko viņi zina patiesībā, bet pēc attālināti paveiktajiem darbiem to noteikt ir ļoti grūti. Klātienē mēs varētu tos robus aizlāpīt, atkāpjoties soli atpakaļ un strādājot ar to, kas nav iemācīts.

2. Daudz jaunu prasmju

Santa Lapiņa, Kuldīgas Centra vidusskolas matemātikas skolotāja:

– Šis bija dažādu pārsteigumu un iespēju gads. Man bija jādama, kā mācību procesu veidot tā, lai skolēniem viss būtu skaidrāks, labāk apgūstams, mācoties attālināti. Vai tas izdevās, to noskaidrosim nākamajā gadā. Domāju,

ka, beidzot šo mācību gadu, gan man, gan skolēniem ir daudz jaunu prasmju. Ja skolēns darīja visu tā, kā vajadzēja, tad ieguvumi nešaubīgi ir – viņš pilnveidoja savu prasmi plānot, prasmi mācīties. Es kā skolotāja, protams, papildināju savas tehnoloģiju prasmes. Vai nākamajā mācību gadā mēs ar skolēniem satiksīmes klā-

tienē – nezinu, neko nevar paredzēt. Es pat būtu ar mieru, ja mēs daļēji satiktos klātienē un daļēji turpinātu attālināti, jo, manuprāt, komunikācijai cilvēkam ar cilvēku jābūt. Visu taču vietnē Zoom nepajautāsi. Uzskatu, ka zināšanu kvalitāte būs atšķirīga, bet strādāt varēsim, un nebūs tik traki.

3. Cer mācīties klātienē

Sanija Vītola, Kuldīgas Centra vidusskolas audzēkne:

– Mācību gadu pavadīju attālināti. Gandrīz visas stundas notika platformā Zoom, un to es šajā procesā uzskatu par milzīgu plusu. Ļoti novērtēju skolotāju ieguldīto darbu, izmantojot palīg līdzekļus, piemēram, lietotnes *Nearpod*, *Quizizz*, *Kahoot!* un citas. Šāda pieceja ļoti

palīdzēja vieglāk saprast apgūstamās tēmas dažādos mācību priekšmetos. Jutu, ka tiek darīts viss, lai mēs vielu apgūtu labāk. Attālinātā procesa dēļ man nebija jāceļas agri un jāsteidzas uz autobusu. Tā vietā varēju mierīgi piecelties un sagatavoties stundām. Tāda situācija noteikti bija arī citiem, kuriem uz skolu jāmeļo garāks ceļš. Bet lielu iespaidu šāda mācīšanās atstās uz

veselību, jo visu dienu nācās pavadīt, sēžot pie datora.

Tāču nenoliegšu, ka vielu neesmu apgūvusi tik pilnvērtīgi, cik to būtu izdarījusi skolā. Es tiešām ļoti ceru, ka rudenī tomēr varēšu mācīties klātienē, satiekot klasesbiedrus un skolotājus, kā arī ar mierīgu sirdi gatavoties eksāmeniem, ar skolotājiem sazinoties tiešā veidā.

Monta Bērziņa

NUMURA FOTO

„Kārtībai jābūt,” saka Pelču pagasta saimnieks Ēriks Švarcs.

Inta Jansone, Lailas Liepiņas foto

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. **63350568**, e-pasts: redakcija@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

RUNĀ SPECIĀLISTS

Nometnes: par un pret lai izsver ģimene

Lilīta Mačtama, Kuldīgas novada pašvaldības izglītības nodaļas vadītājas vietniece

Kuldīgas novada dome atbalstījusi septiņas nometnes. Tās savu darbību nesāks agrāk par jūlija pirmo nedēļu. Tā kā valdība tikai nesē deva zaļo gaismu nometņu organizēšanai, šīs nedēļas laikā skolas sniegs atbildi, vai ir gatavas rīkot, ņemot vērā noteikumus. Ja skolas nebūs gatavas, mēs šādu lēmumu pieņemsim, jo noteikumi jāievēro. Savukārt, ja skolas būs gatavas, tad līdz 11. jūnijam tiks iesūtīti pieteikumi ar konkrētiem datumiem, un šīs nometnes arī tiks organizētas.

Ar kārtību, kas nometņu organizatoriem un dalībniekiem būs jāievēro, var iepazīties Ministru kabineta noteikumos nr. 360. Vienā grupā nedrīkst būt vairāk par 20 dalībniekiem. Nometnēs, kas tiek organizētas dabā vai atsevišķās ēkās, ir pieļaujamas vairākas grupas, ja ievēroti visi epidemioloģiskās drošības noteikumi un ir nodrošināts, ka šo grupu dalībnieki un personāls nometnes darbības laikā

nesatiekas. Var piedalīties tie darbinieki un bērni, kuriem 48 stundas pirms nometnes bijis Covid-19 tests un tas ir negatīvs, kā arī atkārtots tests tiek nodots nometnes laikā reizi nedēļā. Par tiem maksā valsts, procesu koordinē Veselības inspekcija. Testu var nenodot, ja dokumentāri var apliecināt potēšanu pret Covid-19 vai ja cilvēks to pārslimojis. Vecākiem, kuri par bērna laišanu uz vasaras nometnēm šaubās, iesaku iepazīties ar Ministru kabineta noteikumiem. Ja vecāki nejutās droši, tas būs viņu lēmums. Par bērna dalību nometnē katra ģimene pati izsver visus par un pret.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādi plāni šai vasarai?

Samanta Sāre, mamma:

– Pavadišu mājās ar bērnu – nekā īpaša. Ja būs silts laiks, aizlaidīsim uz jūru. Uz ārzemēm nebrauksim, bet pa Latviju gan jau kādā ekskursijā izbrauksim. Vasaru ļoti gaidu, jo siltais laiks jau patīk visiem. Par to, kāda vasara būs, domas dalās. Internetā lasīju, ka būšot vēsa, bet, tā kā iepriekšējās visas bijušas ļoti karstas, šo vienu varētu arī tādu pavērsāku.

Vilis Rīns, students:

– Kā jau katru gadu strādāšu. Izbaudīšu silto laiku, ja tāds būs. Ļoti ceru, ka ierobežojumu vairs nebūs vai vismaz ne tik stingru. Uz jūru arī šad tad aizbraucu. Šogad neplānoju braukāt pa Latviju, vairāk gribu pa vasaru izveidot uzkrājumu nākotnes plāniem. Šobrīd šķiet, ka gribu sākt jaunu dzīvi kur citur, ne Kuldīgā.

Alta Žilinska, pavāre:

– Strādāšu daudz. Vasarā parasti ļoti daudz darba. Šogad arī, un, ja telpās vēl varētu būt cilvēki, tad būtu vēl vairāk, ko darīt. Es kovida laikā tik daudz jau esmu atpūtusies, ka gribas atkal strādāt kārtīgi – esmu sailgojusies. Bet, nu, nekā: tūlī vēlēšanos, pēc tam viss noteikti būs kārtībā. Brīvajā laikā apstaigāju draugus un atpūšos. Sajūta šovasar pēc pandēmijas nav tāda laba. Es jau gribētu, ka ierobežojumus atceļ, citādi darbavietā visi esam potēti, bet tā vien šķiet, ka jēgas nekādas. Mēs gribam atpakaļ normālu dzīvi kā pirms tam. Runā par atvieglojumiem, bet man šodien bija jāiet pie ārsta, un tur vispār nekādu atvieglojumu nebija – tāpat maskā sēdēju.

Marija Balabana, audzinātāja palīdzēja bērnu dārzā:

– Es nekad neplānoju nākamo dienu, kur nu vēl visu vasaru! Katrai dienai citi plāni. Kā Dievs dod, tā ir. Nodzīvojam šodienu laimīgi, lai nākamā būtu vēl laimīgāka. Man ir dārzs un mazdēls, tāpēc ir, ko darboties. Dārzā aug zemenes, mellenes, upenes, un pašas pēdējās ir lielās dzērvenes. Pirmās zemenes ir jau jūnijā kā kuru gadu – parasti ap 18.–20. datumu. Vienu gadu izauga ļoti strauji tā, ka Jāņos jau vairs nebija. Vispār ogas aug ilgi. Vienu gadu lasīju no 17. jūnija līdz 22. jūlijam – atceros, man vēl vārdadienā bija. Bet tāds bijis tikai viens gads. Darboties pa dārzu man ļoti patīk, turklāt arī padodas.

Ineta Baumanē, mājsaimniece:

– Lielākais plāns ir piemājas ģimenes dārzs. Aug viss, kas mājsaimniecībā vajadzīgs. Tomāti siltumnīcā jau aizmetušies, tāpēc uz Jāņiem jau varam gaidīt ražu. Zemenes arī gatavojas – viss notiek. Pa Latviju izbrauksim, piemēram, uz Dobeles cerīgiem. Es neesmu ārzemju braucēja, mani tas nesaista, tāpēc labāk izbaudu Latvijas apkārtni.

Agnese Učaiķina, grāmatvede:

– Ir plāns apceļot Latviju, bet uz ārzemēm gan negribas. Tālākais galamērķis mums ir Latgale, jo tur neesam bijuši. Bet pagaidām nezina, vai izdosies. Ceru, ka būs silta vasara, jo man patīk peldēt, braukāt ar riteni. Esam iecienījuši ar SUP dēļiem braukt un apstaigāt dažādas dabas takas. Tāds vērtīgs laiks kopā ar ģimeni.

Katrīna Blaua
Lauras Vilertes foto

PĒC PUBLICĒTĀ

Kāpņu sāga finiša taisnē

Kuldīga, Jelgavas iela 29, – adrese, kas Kurzemnieka redzeslokā nonākusi ne reizi vien. Iemesls ir kāpnes, pa kurām var nokļūt nama otrajā stāvā. Kāpnes ir, bet izmantošana, kā saka iemītniece Maija Upeniece, ir veselībai un dzīvībai bīstama.

Par šīm nebūšanām Kurzemnieks vairākkārt vēstījis jau pērn, proti, otrajā stāvā dzīvojošā M.Upeniece Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem (KKP) prasīja, lai kāpnes saved kārtībā, bet saņēma sītvēšanas pretī. Iemesls, kā savulaik skaidroja KKP, ir tāds, ka ēkā bijusi nesaskaņota būvniecība, ielikti plastmasas logi, paveikti citi nelegāli darbi. Tomēr pirms divām nedēļām pie M.Upenieces ieradušies būvvaldes pārstāvji, kuri kāpnes citīgi pētījuši. Kurzemnieks domē atkārtoti taujāja, vai un kad kāpnes beidzot tiks salabotas tā, kā prasa drošība.

Atbildes sagatavojis KKP priekšnieks Artis Roberts. Viņš pavēsta, ka būvvaldes vizīti rosinājis uzņēmums. Būvvalde uzdevusi iesaistīt sertificētu inženieri. Jānis Cinis tehniskās apskates atzinumā norādījis, ka kāpņu ne-

sošajām konstrukcijām konstatēta deformācija un bojājumi, stāvoklis vērtējams kā slikts.

Plānots šovasar kāpnes salabot, lai tās var droši lietot. Tuvākajā laikā arī domāts sasaukt iemītnieku kopsapulci un informēt par plānotajiem ieguldījumiem. A.Roberts arī sazinājies ar 2. stāva dzīvokļa īpašnieci un informēja par kāpņu atjaunošanu.

Kādēļ līdz šim, kā tautā saka, stiepta gumija? KKP vadītājs atbild, ka pērn iegūts pašvaldības finansējums jaunu kāpņu izgatavošanai, tomēr naudu saņemt nevar, jo mājā konstatēta patvaļīga būvniecība – plastikāta logi un skārda jumtiņi, kurus iedzīvotāji atsakās mainīt. Šogad kāpņu remonts būšot iespējams, jo ir sertificētā inženiera atzinums, ka tās ir avārijas stāvoklī, tāpēc apsaimniekotājam ir pienākums tās salabot. Bet pašvaldības naudu joprojām nevarēs dabūt – darbu un materiālu izmaksas tiks segtas no mājas uzkrājuma. Tātad, ja sertificētais inženieris bēdīgi slavenās kāpnes būtu apskatījis jau pērn, šī sāga būtu daudz īsāka.

Alberts Dinters

LASĪTĀJS NEMIERĀ

Ceļš uz mājām nav izbraucams

Kurmāles pagastā pretī Upīskalnam labots ceļš un ierīkotas caurtekas, bet iedzīvotāja, uz kuras īpašumu ceļš ved, ir sašutumā par likumu, kas liekiem automobiļiem nav izbraucams.

„Ļoti negribēju, ka tur kaut ko dara, bet piekritu, jo izvēles nebija. Viņi teica, ka būs daudz labāk, taču iznācis pretēji, jo tagad, lai atbrauktu uz manu māju, nobraucot no lielā ceļa, jāmet straujš līkums, bet abās pusēs ir dziļi grāvji. Uz papīra viss tiešām izskatās skaisti, bet nesaprotu, kā dzīvē var uztaisīt ko tik neloģisku. Kādēļ izveidots tāds straujš, lielām automašīnām neizbraucams līkums? Kad jautāju par projektu atbildīgajam, atbilde bija noraidoša, bet es visu gribu atrisināt mierīgā ceļā. Man nepieciešams ceļš, pa kuru var braukt ērti, taču te nevar iebraukt neviena saimniecības mašīna, arī malku man te neatvedīs.”

Situāciju komentē Latvijas Valsts mežu Kurzemes meža infrastruktūras vadītājs Ivars Ozols: „Vecais krustojums bija ļoti šaurā un nepareizā leņķī, un tas bija jāpārbūvē. Šobrīd ir būvdarbu pārtraukums – tie nav beigušies. Kundze pati šo projektu ir saskaņojusi, un pašlaik posms izbūvēts atbilstoši projektam. Sūdzība ir uzklautā, un situācija tiks risināta, visticamāk, tehniku atvedot tad, kad notiks krustojuma asfaltēšana.”

Elisa Rudzīte, lasītājas arhīva foto

Kādi atvieglājumi jau ir spēkā

1. jūnijā stājās spēkā pirmie epidemioloģiskie atvieglājumi, kas skar kultūras telpas, privātas tikšanās, tirdzniecību un citas sfēras.

KULTŪRVIETAS

Individuālam apmeklējumam atvērta bibliotēka, muzeji un līdzīgas mākslas un vēstures izstāžu vietas, arī mākslas galerijas, kultūras centri, piemiņas vietas, arhīvi un citas kultūrvietas. Lai jau vakar tās varētu darbu atsākt, Kultūras ministrija izstrādājusi epidemioloģiski drošas darbības vadlīnijas.

CIEMOŠANĀS

Turpmāk viena māsaimniecība pie otras drīkstēs ciemoties telpās līdz desmit cilvēkiem, bet ārā divas – līdz 20 cilvēkiem.

TIRDZNICĪBA

Atcelti ierobežojumi lielajiem tirdzniecības centriem, kuros darbu var atsākt visi veikali, un ielu tirdzniecībai jeb gadatirgiem, saglabājot drošas tirdzniecības nosacījumus.

KAPUSVĒTKI

Mirušo piemiņas dienu dievkalpojumu var organizēt ārā, ja kapsētā un apkārtnē visi lieto

mutes un deguna aizsegu, ievēro divu metru distanci. Ap dzimtas kapavietām var pulcēties desmit cilvēku no divām mājām, ievērojot distanci no pārējiem. Reliģiskajai organizācijai kopā ar kapsētas apsaimniekotāju jānodrošina prasību ievērošana, jāorganizē cilvēku plūsmas.

ĪESTĀJEKŠĀMĒNI

Iestājībāpārbaudījumi uzņemšanai pamata un vidējā izglītībā, kā arī augstskolās tajās programmās, kurās praktiskā daļa attālināti nav iespējama, notiek klātienē, bet ne vairāk kā desmit cilvēkiem. Jālieto sejas maska, jāievēro divi metri.

Organizētājs nodrošina, ka papildlaikā pārbaudījumu var kārtot tie, kuri tā norisē nevar piedalīties tāpēc, ka Covid-19 infekcijas dēļ atrodas karantīnā vai izolācijā un var to dokumentāri pierādīt.

Lai piedalītos klātienē, 72 stundas pirms pārbaudījuma jāveic tests, un tam jābūt negatīvam. To var nedarīt tie, kuri ar dokumentiem var pierādīt, ka pēdējos trijos mēnešos bijuši inficēti ar koronavīrusu un apkārtējiem vairs nerada risku. Testu nevajag arī tiem, kas ar dokumentu var pierādīt, ka pret Covid-19 ir pilnībā vakcinēti.

Alberts Dinters

Rumbiņa spriedīs klātienē

Kuldīgas pensionāru apvienības **Rumbiņa** ikgadējā biedru sapulce notiks 18. jūnijā 11.00 Liepājas ielas 14. nama pagalmā.

Dienas kārtībā būs valdes un revidenta ziņojums par aizvadīto gadu, pārskatu apstiprināšana, kā arī pārrunas par turpmāko darbību. „Pensionāru apvienība ir liela Kuldīgas novada organizācija – tā apvieno 170 biedru,” saka Rumbiņas vadītāja Jeļena Lāma. „Pašreiz kopsapulci organizēt tik lielam skaitam ir grūti, jo jānodrošina epidemioloģiskās prasī-

bas, jāievēro pulcēšanās ierobežojumi. Covid-19 izplatības seku pārvarēšanas likumā teikts, ka līdz 31. decembrim biedram ir tiesības pirms kopsapulces balsot attālināti – rakstveidā, izmantojot e-pastu. Balsojums jānodod vismaz dienu pirms sapulces. Biedri var izvēlēties: ierasties klātienē vai piedalīties attālināti, balsojot e-pastā. Ja izvēlas attālināto variantu, par to jāziņo e-pastā: pa_rumbina@inbox.lv vai pa tālr. 22842606, lai laikus varam nosūtīt sapulcē izskatāmos materiālus.”

Darbs turpinās – filmē TV Kurša

Skrundas televīzija tiek likvidēta, un nav plānots, ka tā būs jaunās Kuldīgas novada pašvaldības kapitālsabiedrība. Taču sižetus par notikumiem tuvākā un tālākā apkaimē turpina veidot TV Kurša.

„Skrundas televīzija kā pašvaldības uzņēmums tiek likvidēts saistībā ar valstī noteikto likumu – mediju uzņēmums nevar piederēt pašvaldībai,” saka žurnāliste Ieva Benefelde. Pēcteci ir TV Kurša – privāts uzņēmums Kurša. Kā reģionālā

televīzija tā darbu turpina tāpat kā līdz šim. „Tagad mums paveras iespēja startēt dažādos konkursos, lai iegūtu finansējumu,” teic I. Benefelde.

31. maijā TV Kurša saņēmusi apraides atļauju. Uzņēmumā strādā četri darbinieki.

Vietējo televīziju dibināšana Latvijā sākās 1991. gadā. Skrundas televīzijai apraides zona sākumā bija 10 km ap Skrundu. Tagad tās veidotās ziņas redzamas visā Latvijā.

Inta Jansone

Sāk potēt pusaudžus

2. jūnijā sāka 12–15 gadus vecu pusaudžu potēšana ar ražotāja *Pfizer-BioNTech* vakcīnu *Comirnaty*, informē Veselības ministrija.

12–13 GADU

Vecāki vai citi likumiski pārstāvji var pusaudzi vakcinācijai pieteikt ārstniecības iestādē, pie ģimenes ārsta vai pa tālruni 8989. Potēšanas laikā jābūt klāt mātei, tēvam vai citam likumiskam pārstāvim. Vajadzīgi šādi dokumenti – likumiskajam pārstāvim pase vai personas apliecība, kā arī dokuments par bērnu (ieraksts

pasē vai dzimšanas apliecība, vai notariāli apstiprināta pilnvara).

NO 14 GADIEM

Pēc Pacientu tiesību likuma 13. panta nepilngadīgiem pacientiem no 14 gadiem ārstniecība ir pieļaujama, ja saņemta viņu piekrišana, līdz ar to šie pusaudži var paši izlemt, vai potēties.

Viņi var pierakstīties vietnē *Manavakcina.lv*, kur reģistrācija notiek ar vietnes *Latvija.lv* starpniecību, ja ir pieejama pilna internetbankas vai Smart-ID versija, vai pa tālr.

8989, kā vietu norādot kādu vakcinācijas centru. Ierodoties jāņem līdzī pase vai ID. Ja jaunietim to nav, tad jāierodas kopā ar likumisko pārstāvi.

Pieteikties var arī Kuldīgas vieglatlētikas manēžā (*Manavakcina.lv*, tālr. 8989) vai pie ģimenes ārsta, vai ārstniecības iestādē, iepriekš pārliecinoties, ka *Pfizer-BioNTech* vakcīna ir pieejama, jo pusaudži tiks potēti tikai ar to.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem Latvijā ir 82 000 pusaudžu no 12 līdz 15 gadiem.

Alberts Dinters

Atkal paklupa pret Vāciju

Sensacionāla uzvara pār Kanādu – 2:0, tad zaudējums *bullšos* ar 2:3 Kazahstānai, samocīta uzvara ar 3:0 pret Itāliju, zaudējums ASV ar 2:4, Norvēģijai – pēcspēles metienos ar 3:4, pagarinājumā Somijai ar 2:3, bet izšķirošajā spēlē paklupiens pret Vāciju ar 1:2 – tāds ir Latvijas hokeja izlases darbības rezumē pasaules čempionātā Rīgā.

Ilggadējais sporta komentētājs un žurnālists Anatolijs Kreipāns *Kurzniekam* par izlases sniegumu saka: nekas ārkārtējs nav noticis – tā spēlējusi kā iepriekšējos gados. Jā, šogad pievilis vairākums. Iespējams, ka pirmās uzvaras pār Kanādu iespējams daļas labs spēkus pārvērtējis, jo licies, ka varam uzvarēt ikvienu. Neba velti galvenais treneris Bobs Hārtlijs izteicies, ka spēle pret Kanādu, kuru uzvarējām,

bija nekāda, bet spēle pret Somiju, kurā zaudējām, – ļoti laba.

Toties šajā čempionātā izkristalizējās jaunie spēlētāji, kuriem ir ļoti labas izredzes. Uzbrucējs Renārs Krastenbergs atzīts par vienu no labākajiem izlasē, labi sevi parādījis arī Rūdolfs Balcers. A.Kreipāns uzskata, ka komandu līmenis pamazām izlīdzinās.

Runājot par novēloto atļauju tirgot biļetes uz hokeja čempionātu, A.Kreipāns izsakās lakoniski: „Man tā nav saprotama. Kas mainījās no 25. maija līdz 1. jūnijam? Nekas. Arēnā ir ļoti daudz ieeju un izeju, lai skatītāju plūsmu varētu noorganizēt bez tā sauktā pudeles kakla efekta.” Viņš uzsver: nav saprotams, ka cilvēkiem atļauj drūzmēties terasēs vai Centrāltirgū, bet neļauj apmeklēt sporta spēles telpās, kurās ir teicama ventilācija, vai stadionos. Šajā laikā tracinot

nevis ierobežojumi, bet gan konsekvences un loģikas trūkums kā šajā gadījumā, kad valdība ilgi nevarēja izlemt – laist līdzjutējus hokeju skatīties klātienē vai nelaist.

Uz pēdējām grupu spēlēm biļetes maksāja 110 eiro, uz ceturtdaļfināliem maksā 165 eiro, uz pusfināliem – 220, uz spēli par trešo vietu – 280, bet uz finālu – 340 eiro. Cenas izsaukušas neizpratni. Ilggadējā sporta braucēju organizatore Inese Krūmiņa savā *Facebook* kontā izteikusies: „Parastajam līdzjutējam biļetes ir par dārgu. Un nav tās vienmēr bijušas dārgas – gluži otrādi, bijušas, sākot ar 19 eiro uz spēli. Nu, labi, ar mājiniekiem spēlējot, arī no lielākas summas ir bijis jāatvadās, bet šobrīd esam pielīdzināti Šveices maksātspējas līmenim.”

Alberts Dinters

Mācīsies saskarsmi

Kurzemes plānošanas reģions projektā *Kurzeme visiem* tiešsaistē rīko bezmaksas mācības par saskarsmi ar bērniem ārpusģimenes aprūpē (10. jūnijā), ar cilvēkiem, kam ir garīgi traucējumi (17. jūnijā), ar bērniem, kuriem ir funkcionāli traucējumi (1. jūlijā).

Mājaslapā www.kurzemevisiem.lv var pieteikties gan visām trim mācībām, gan sev svarīgākajām. Skaitis ir ierobežots, par dalību visi saņems apliecību. Gaidīti dažādu vispārējo pakalpojumu sniedzēji, piemēram, izglītības darbinieki, darba devēji vai to asociācijas, bibliotekāri,

sabiedriskā transporta vadītāji, pastnieki, kultūras, sporta, atpūtas centru darbinieki, tirdzniecībā un pakalpojumos strādājošie, kā arī citi, piemēram, policisti. Šoreiz mērķauditorijā neietilpst veselības aprūpes pārstāvji, piemēram, ģimenes ārsti, pediatri.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Viens spārda policijas durvis, otrs iereibis un ar gāzes pistoli

Sagatavojusi Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste Madara Šeršņova.

No 27. maija līdz 2. jūnijam Kuldīgas iecirknī sākti 15 administratīvā pārkāpuma procesi. Vienā gadījumā sākti vairāki procesi par pulcēšanos. 29. maijā nedaudz pēc pusnakts saņemta informācija, ka daudzdzīvokļu

namā Kuldīgā notiek neatļauta pulcēšanās, dzīvoklī sastapti seši jaunieši, kuri lietoja alkoholu, viens bija nepilngadīgs un atradās 2,49 promiņu reibumā.

Process sākts par to, ka 30. maijā pēc pusnakts vīrietis Kuldīgas policijas iecirkņa teritorijā, atrodoties pie durvīm, uzvedās agresīvi, spēra ar kāju pa durvīm un lamājās uz policistiem.

Bet kādam iereibušam vīrietim Rudbārzu sporta laukumā līdzī bija gāzes ierocis. VP atgādina, ka, esot apreibinošo vielu ietekmē, nedrīkst nēsāt un izmantot šaujamo ieroci, gāzes u.c. ierocus.

Reģistrēti 14 ceļu satiksmes negadījumi, vienā cilvēks cietis, citā – gājis bojā. Reibumā pieķerti divi šoferi.

Orientējoties iepazīst pagastu

„Piedalīties var ikviens līdz pat augusta beigām, un būs arī pārsteiguma balviņas,” tā par orientēšanās stafeti *Iepazīsti Vārmi no cita skata punkta* saka kultūras nama vadītāja Ilze Jumiķe. Pagasta apkārtnē ierīkoti 17 kontrolpunkti, un 15 vietās jāizpilda uzdevumi.

Interesenti pagasta pārvaldē vai mājaslapā www.varme.lv var saņemt norāžu un uzdevumu lapas: „Tajās atrodamas koordinātas, kā arī dažādi jautājumi, kuru atbildes parādīs īsto virzienu, kur meklēt kontrolpunktus. Tos varēs atpazīt pēc dzeltenas lentītes. Maršrutu var iziet kājām vai izbraukt ar velosipēdu. Norādes ir gan vieglākas, gan grūtākas, tāpēc var gadīties aiziet arī uz nepareizo pusi. Jautājumi būs vieglāk atbildami pašiem vārmeniekiem,

bet piedalīties aicināts jebkurš,” skaidro I.Jumiķe.

Kontrolpunktos jāizpilda 15 uzdevumi, atbildes jāieraksta atbilžu lapā un jāiemet pagasta pārvaldes pastkastītē, norādot savu kontaktinformāciju. „Uzdevumi ir dažādi un piemēroti visiem. Ir tādi, uz kuriem atbildes vairāk zinās vīrieši, sievietes vai bērni.”

Izvēlēties kontrolpunktu vietas neesot bijis sarežģīti, taču uzdevumi gan prasījuši krietnu laiku: „Strādāju pie tiem jau kopš marta, taču daži ienāca prātā tikai dienu pirms punktu ierīkošanas. Pa ceļam atradu daudzus kokus, kas pretendē uz dižkoka statusu un nekur nav reģistrēti. Plānoju to izdarīt, lai tie saņemtu zaļās lapiņas simbolu.”

Elisas Rudzītes teksts un foto

Kultūras nama vadītāja Ilze Jumiķe gatavo kontrolpunktus orientēšanās spēlei *Iepazīsti Vārmi no cita skata punkta*.

Dīķī jaunas iemītnieces

„Prieks, ka pēc sniegotās ziemas šajā pavasarī centra dīķī pacēlies ūdens līmenis. Lai turpmāk tas tik ļoti neaizaugtu, ir ielaistas zivis zāļu un dūņu iznīcināšanai,” par 60 jaunajām Vārmes dīķa iemītniecēm stāsta pagasta pārvaldes vadītāja Lelde Ose.

Pagājušajā vasarā ūdenskrātuvei iztīrīta grunts. Tā bija ļoti aizaugusi ar zālēm un dūņām. Nu tur mājā trīs dažādas zivju sugas: baltie amūri, kas barojas ar ūdenszālēm, platpieri, kas iznīcina dūņas, un zelta orfas, kas zaigo zelta krāsā un izdaļos dīķi ar savu skaistumu. Jaunajās mājās tās ielaistas 26. maijā. No katras sugas izvēlētas 20 zivtiņas, kas atvestas no Jelgavas zivaudzētavas *Squama*. L.Ose brīdina, ka makšķerēt tur ir stingri aizliegts.

Maijā Vārmes dīķī ielaistas 60 zivis: baltie amūri, platpieri un zelta orfas.

Pagasta pārvaldes arhīva foto

Viens rokdarbs pēc otra

„Man gribas pamēģināt visu,” saka vārmeniece Maiga Mālniece, kura pēdējos desmit gadus sauc par savu radošo uzplaukumu. Izmēģināti neskaitāmi rokdarbi un mākslas tehnikas, kas periodiski mainās.

Vārmeniece Maiga Mālniece rāda milzu puķi, papīra pinumus un džutas darinājumus, kas ir maza daļa no viņas rokdarbiem.

Aizraušanās sākusies ar atklātnītēm kvilīngā tehnikā un puķu brošām.

Baltā cementa traukus var izmantot kā dekoratīvās vāzes vai puķu podus.

Ābelēs karājas Maigas darinātās pudeļu bitītes.

LIETDERĪGS LAIKS

27 gadus Maiga nostrādājusi par grāmatvedi *a/s Vārme*, taču pēc došanās pensijā pievērsusies rokdarbiem. „Nemāku pateikt, no kā man tas. Brīvs laiks ir, un gribas vēl attīstīties. Viss sākās ar atklātnītēm – tās rotāju kvilīngā tehnikā. Tur, izmantojot šauras krāsainā papīra loksnes, tiek veidoti ziedi un raksti. Vislabāk, ja strēmeles nopērk gatavas, jo ilgs laiks, kamēr sagriež. Pēc tam pievērsos puķu brošām. Veidoju gan no auduma, gan tamborētas, gan filcētas.”

Pēc tam nākuši papīra pinumi – neskaitāmi groziņi un trauki no sarullētām papīra loksnes. Tās krāsotas un lakotas, lai iegūtu izturību, un pa gabalu tie atgādina klūgu pinumus: „Tos meistarlasē mācīja vārmeniece Jelena Egliņa, kas taisa arī lielformāta

ziedus. Esam ļoti pateicīgas. Sākām ar vienkāršiem pinumiem, vēlāk veidojām dažādas formas. Uz Lieldienām visas taisījām svētku vistas: kādai sanāca drūmāka, citai brangāka, citai slaida un kalsna.”

Pēc tam pievērsusies adīšanai un tamborēšanai – tapuši lakati, rakstainas zeķes un citas lietas. Pamēģinājusi arī dekupāžu un gleznošanu: „Tā nav tradicionālā, jo izmantoju nevis otu, bet citus priekšmetus. Pirmā glezna tapa ar balonu: uz tā uzklāj krāsas, uzliek uz audekla un velk, lai veidojas raksts. Tāpat ar diegu vai aukliņu, kas iemērta krāsā. Izmantoju akrila krāsas, kas ātri žūst, tāpēc viss jādara raiti.”

Esot jābūt neatlaidīgai: „Daudzi saka – pietrūkst pacietības. Nu, bet jādara, ja grib ko dabūt gatavu! Mūždien, kad vēlos ko

izdarīt perfekti, kaut kas nesasnā. Ir jau kļūdiņas, bet jātaisa, kamēr iznāk.”

KĀ – IZDOMĀ PATI

Daudzus rokdarbus Maiga apguvusi internetā: „Tā iemācījos veidot sapņu ķērājus. Pēc tam sāku taisīt puķu podus, svečturus, vāzes un citus traukus no baltā cementa. Daudzi dekori ir dārzā, arī dažādu formu sēnes: bekas un gailenes. Tas nav pārāk sarežģīti, taču jāievēro ūdens, cementa un līmes attiecība. Pēdējais hobijs: no džutas auduma un auklām uztaisīti galdautiņi, salvetītes, sedziņas, gleznas, arī puķes, apdarinātas vāzes un citi trauki. Bibliotēkā bija izstāde. Attēlus meklēju internetā, bet to, kā dabūt gatavu, izdomāju pati.

Pinumus veidoju divus trīs gadus, bet parasti tie periodi mainās

ātrāk. Šobrīd vismīļākā ir džuta. Ir tik daudz iespēju, strādājot ar audumu, auklu, mežģinēm, pievienojot spalviņas, pērlītes un citus materiālus, un var izveidot tik skaistas lietas!” Materiālus viņa iegādājas veikalos Saldū un Kuldīgā.

„Daudzi saka: pietrūkst pacietības. Nu, bet jādara, ja grib ko dabūt gatavu!”

DALĪTIES NAV ŽĒL

Maiga smeļ, ka visu saplīsušo var salabot. Arī par dāvanām nesot jālauza galva, jo visu var uztaisīt pati. Māja pilna ar rokdarbiem – atliek tikai izvēlēties: „Ja kādam kas iepatīkas, uzdāvinu.

Lietas pašas atrod jaunas mājas. Pēc pasūtījuma gan netaisu. Man nav žēl padalīties. Ir pat uz Angliju šis tas aizceļojis, kaimiņiene meitai aizsūtīja dāvanu. Pašus pirmos darbiņus katrā veidā gan negribētos dot prom.”

Pārsvarā tam veltīti ziemas mēneši, jo vasarā tam jārosās pa dārzu, taču rokdarbniece jau izdomājusi, kas būs nākamā aizraušanās: „Punktēšanas tehnika. Jau pamēģināju uz apakštasītes, neko par to vēl nezino. Roka vadījās pati. Veidošu mandalas un rakstus ar krāsu punktiņiem. Tā var izrotāt jebko, pat necilas burciņas skaisti apgleznot. Nevajag milzu naudu. Galvenais ir piemeklēt materiālam atbilstošu krāsu.”

Elisas Rudzītes teksts un foto

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

SARUNA AR JUBILĀRU

Katra diena pateicībā

Atraktīvais, šarmantais un harizmātiskais mūziķis Aivars Konutis šogad svin 40. jubileju. Parunājot ar viņu, tā vien gribas sēsties blakus automašīnas priekšējā sēdekli un traukties līdz viņa ne vien aktīvajam, bet arī viedajam garam.

„Dzimšanas diena man ir 2. jūnijā, un tas ir ideāls laiks būt kopā ar draugiem,” izjūtās dalās Aivars. Viņš izbrīvējis laiku, lai pastāstītu par ģitārspēli kā pamatdarbu, dzīves vērtībām un skatījumu uz svētkiem.

VIENMĒR KUSTĪBĀ

„Esmu dzīvi mīlošs, nelabojams optimists ar milzumu daudz interesēm. Liela aizraušanās ir mūzika – ģitāru spēlēt vairāk nekā 20 gadus, un aizraušanās reizē ir pamatdarbs. Esmu izveidojis arī internetveikalu *Ģitārubode.lv*, kur var iegādāties mazlietotas ģitāras no Anglijas. Vēl man ļoti patīk gan vasaras, gan ziemas sporta veidi. Pašlaik nodarbojos ar šosejas riteņbraukšanu un katru dienu nobraucu 30–100 km. Tāpat viena no manām kaislībām ir šahs, ko iemācījos jau bērnībā, skatoties, kā tētis spēlē ar savu brāli. Šahs ir spēle, kas nekad nevar apnikt, un, ja esi gatavs mācīties, tad ar-

vien atradīsi jaunas šķautnes.

Agrāk muzicēju Jelgavas bigbendā un citās grupās, tagad spēlēju viens pats, un tas ir izdevīgāk gan no finansiālā, gan plānošanas aspekta. Spēlēju ģitāru un dziedu četrās valodās – latviešu, krievu, spāņu un angļu, un pašam vistuvākais ir spāņu dziesmu temperaments, ko arī klausītāji ļoti novērtē. Mūziķim plusi ir tādi, ka var strādāt divas reizes nedēļā un visas darbdienas ir brīvas, savukārt mīnusi – vēlie vakari un dažreiz pat negulētas naktis, kaut arī tādas kāzas, kad svinēja līdz rītam, šajos laikos jau ir retums.”

PAR DZĪVI PALDIES DIEVAM

„Dzimšanas dienas nekad nesmu gaidījis kā lielu notikumu, jo tas nav mans nopelns – tā ir Dieva dāvana, ka vēl viens gads nodzīvots. Jubilejā nekādu izjūtu nav, jo svinēšana nav atļauta. Īpaši arī to neplānoju, ja nu vienīgi ģimenes lokā. Ja nebūtu Co-

vid-19, uztaisītu lielāku svinēšanu – ir tomēr 40 gadu. Parasti ar ģimeni aizbraucam tuvākā vai tālākā ekskursijā, jo savā dzimšanas dienā gribas, lai ģimene to izbauda vairāk. Nejutos ērti, ja man prasa, ko dzimšanas dienā uzdāvēt, tāpēc labāk man patīk dāvināt nekā saņemt. Visspilgtāk atceros 30. jubileju, kad kopā ar draugiem noīrēju skvoša kortus Zanzibārā un uzzināju par šo aizraujošo sporta veidu, ko turpmāk spēlēju sešus vai septiņus gadus.”

NO KLŪDĀM VAR LABI MĀCĪTIES

„Domāju, ka katrs dziļi sirdī baidās no nāves, bet īsta mīlestība aizdzēn bailes prom. Mans lielākais sapnis ir atrast veidu, kā vislabāk sniegt sabiedrībai artavu ar saviem talantiem un spējām. Šajā vasarā domāju daudz muzicēt dabā, jo ir cerība, ka tādi pasākumi būs atļauti. Tāpat gribu daudz sportot un ar ģime-

„Lai interese par dzīvi nekad nezūd!” visiem vēl Aivars Konutis.

ni paceļot vismaz pa Latviju. Labākā atziņa, ko esmu iemācījis, ir tāda: kļūdiēs pēc iespējas vairāk, jo tad var daudz iemācīties, bet nekad neatkārtot vienu un to pašu kļūdu divreiz.

Mans novēlējums sev ir sasniegt visus manus mērķus un katru dienu uzzināt, iemācīties

un darīt ko jaunu, lai interese par dzīvi nekad nezūd. Citiem novēlu priecāties un vēlreiz priecāties! It sevišķi šajā laikā prieks jāmeklē pašās mazākajās lietnās.”

Katrīna Blaua
Aivara Konuša arhīva foto

STĀRĶA VĒSTIS

MEITĒNU VAIRĀK

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 26. maija līdz 2. jūnijam pasaulē nākuši septiņi bērni: piecas meitenes un divi zēni.

Vecāki mazulīem izvēlējušies vārdus Adrija, Stefānija, Kate, Karlīna, Katrīna, Ralfs un Denijs.

VADC INFORMĒ

Ļoti svarīga palīdzība

Valsts asinsdonoru centrs informē, ka kritiska situācija krājumā ir ar O- un A+ grupas asinīm. Šomēnes centrs dosies 41 izbraukumā pa Latviju, un Kuldīgā, Mārtiņzālē (Pilsētas laukumā 4, 2. stāvā), donori būs gaidīti 7. jūnijā no 10.00 līdz 13.00.

Lai asinis ziedotu, līdz jābūt pasci, personas apliecībai (eID) vai jebkurai citai apliecībai, kas satur personas kodu, vārdu, uzvārdu un foto.

Pēc atgriešanās no tām valstīm, kas augstā Covid-19 saslimstības līmeņa dēļ iekļautas Slimību profilakses un kontroles centra sarakstā un uz kurām attiecināma pašizolācijas prasība, asinis aizliegts ziedot desmit dienas. Ja kāds bijis saskarē ar cilvēkiem, kuriem ir aizdomas par šo saslimšanu, asinis nedrīkst nodot 14 dienas. Ziedot var tie, kuri jūtas labi un par savu veselību ir pārliecināti. Vairāk informācijas: www.donors.lv.

VESELĪBAI

Apņemies atmest!

Šīgada Pasaules dienā bez tabakas sauklis bija **Apņemies atmest, atbalstot tos, kuri mēģina no tabakas atteikties.**

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) pētījums liecina, ka Latvijā 25% iedzīvotāju smēķē ikdienā: 38% vīriešu un 12% sieviešu. Tomēr liela daļa vēlas no kaitīgā ieraduma atteikties. Kā liecina dati, to vēlas 44% smēķētāju, un kaut reizi ir mēģinājuši atmest vairāk nekā puse jeb 64%. Tie, kuri atmest, pēc pāris gadiem sasniedz tādu pašu veselības stāvokli, kāds ir nesmēķētājiem, īpaši, ja atbrīvojas izdodas jau jaunībā. Veselības ieguvumi atkarībā

no smēķēšanas pārtraukuma ir šādi:

- 20 minūtes: palēninās sirdsdarbība, normalizējas asinsspiediens;
- 12 stundas: oglekļa monoksīda (bezkrāsainas indīgas gāzes) līmenis asinīs sasniedz normālu līmeni;
- no divām līdz 12 nedēļām: uzlabojas asinsrite, normalizējas plaušu funkcija;
- no viena līdz deviņiem mēnešiem: samazinās klepus un elpas trūkums;
- viens gads: koronāro sirds slimību risks samazinās aptuveni uz pusi;
- pieci gadi: samazinās insulta risks;

• desmit gadi: plaušu vēža risks samazinās aptuveni uz pusi, mazinās mutes, rīkles, barības vada, urīnpūšļa, dzemdes kakla un aizkuņģa dziedzera vēža risks;

• 15 gadi: koronāro sirds slimību risks ir tāds pats kā nesmēķētājam.

Vairāki soļi var palīdzēt šo mērķi sasniegt: tā ir apņemība atmest, paradumu maiņa un simptomu (sausā mute, izsalkums, miega traucējumi, garastāvokļa maiņa u.c.) mazināšana. Uzskaiti visus iemeslus, kādēļ vēlies to darīt, un centies atturēties tik ilgi, cik vien iespējams, pirms padodies vēlmei

uzsmēķēt! Centies novērst uzmanību no šīs vēlmes – pamet telpu (kaut tikai īslaicīgi) vai vidi, kas tev vēlmi pastiprina! Padzeries ūdeni: tā ir veselīga alternatīva, kas aizvieto cigaretes ievietošanu mutē! Ieelpo desmit dziļas elpas, lai brīžos, kad rodas vēlme uzsmēķēt, mazinātu spriedzi! Dari ko citu, lai novērstu uzmanību: ieej dušā, palasi kādu rakstu vai grāmatu, dodies pastaigā, klausies mūziku vai dari ko citu, kas spēj uzmanību novērst! Galvenais, lai nesmēķēšana tavos paradumos nav vienīgā pārmaiņa.

Alberts Dinters

Saules starojuma ietekme uz bērnu

Saules gaisma mūsu organismu ietekmē labvēlīgi, sākot ar garīgo pašsajūtu un beidzot ar D vitamīna sintēzi, kas svarīga veselīgiem kauliem. Tomēr neaizsargātai ādai ultravioletais (UV) starojums var nodarīt pāri. Tas jo īpaši attiecas uz bērnu ādu, kas pret saules iedarbību ir daudz jutīgāka.

Kā bērnus no karstuma dūriena un saules radīta ādas apdeguma vislabāk pasargāt? Un kā rīkoties, ja nu tomēr tas noticis, stāsta dermatere Linda Pūpola.

AIZSARGKRĒMS, CEPURE UN KĀPOSTA PRINCIPS

Karstā laikā ar mazu bērnu labāk pastaigāties rītos un vakaros, jo dienas vidū ir karstāk un ir augstāks UV staru indekss, kas var radīt gan karstuma dūrienu, gan ādas apdegumu. Latvijā mainīgajos laika apstākļos bērns jāģērbj pēc kāpostu principa – lai kādu drēbju kārtu vienmēr varētu noģērbt vai uzvilkt. Karstā laikā ieteicama plāna cepurīte no dabiska materiāla, piemēram, kokvilnas vai

lina. Pastaigā vienmēr jāņem līdzī ūdens bērnu padzirdīšanai. Uz atklātās ādas jāziež saules aizsargkrēms. Bērniem labāk izmantot krēmus ar SPF 50 un labu ūdens noturību. Pārkaršanas sekas ir galvassāpes, paaugstināta temperatūra, sagurums un vemšana. Nekad neatstājiet mazus bērnus vienus karstā laikā automašīnā!

VĒSĀ VIETĀ

Ja pārkaršana tomēr notikusi, cietušais jānogādā vēsās, vēdi-

nātās telpās, jānogulda, pastiprināti jādod dzert. Uz pieres var likt vēsu kompresi. Ja paaugstinās temperatūra, jādod zāles, kas to pazemina, piemēram, paracetamols. Ja pēc tam bērna stāvoklis neuzlabojas, jāvērsas pie mediķiem. Ja gadījies saulē apdegt, pirmā palīdzība ir SOS krēmi pēc saūļošanās. Nopietnākos gadījumos jālieto pretapdeguma krēms, piemēram, pantenols vai bepantēns.

Katrīna Blaua

PĀRDOD

AUTOMAŠĪNU Opel Astra, 1,9 dīzelis, 2006. g., automāts, 2100 eiro. Tāl. 26375929.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksisistēmas no ražotāja. Cena: no 6,50 EUR/m². Tāl. 20211377.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tāl. 29142702.

Izturīgus, dažāda izmēra metāla **SAULESSARGUS** un **KOKA GALDU** ar 2 soliēm 6 personām. Tāl. 29585093.

TELEVIZORU, malkas **ZĀĢI**, senus **ĶIEĢEĻUS**. Tāl. 20276661.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (130 EUR/paleta), šķeldu, mizas, skaidas, klucīšus (35 EUR/1,3 m³ Big Bag). Tāl. 26651831.

SIA *AJG plus* – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Visu veidu **MALKU**. Tāl. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tāl. 20396500.

Skaldītu un šāļu **MALKU**. Tāl. 24877409.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumus **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tāl. 29249578.

Skaldītu **MALKU**. Tāl. 22377474.

Pārdod sausu, skaldītu vai svaigi zāģētu **MALKU** pēc jūsu garuma un rupjuma. Tāl. 25971768.

MALKU, skaldītu un klučos. Tāl. 27811870.

KVIEŠUS, MIEŽUS. Tāl. 29568938.

Pārtikas **KARTUPEĻUS**. Tāl. 27811870.

Pārdodam **CŪKGAĻU** (svilināta), vidējais pusliemeņa svars ir 40–45 kg, min. pasūtījuma daudz.– 1/4, piegāde bez maksas, 2,60 eiro/kg. Tāl. 28890462.

Baltas un brūnas **DĒJĒJVISTAS**, 10 mēn. vecas. Bez maksas piegāde, pērkot 10 gab. un vairāk. Tāl. 24976880.

12. jūnijā no 18.00 līdz 22.00

Skrandas estrādē

Mākslinieku darbu tirdziņš

Multimaksla.

Būs iespēja iegādāties Igo, B.Sipenieces, O.Rajeckas, E.Patmalnieces, A.Andrejevas, S.Jēgera u.c. mākslinieku radītus darbus un produkciju. Ieeja bez maksas.

Mākslinieku darbi vienuviet:

www.multimaksla.lv

PĒRK

MĀJU Kuldīgā. Tāl. 25566770.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 28679476.

TRAKTORUS, PIEKABES un lauksaimniecības inventāru. Tāl. 25357742.

MEŽUS, cirsma, malku. Tāl. 26544462.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLĒPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

Vecos padomju laika **TRAUKUS**. Tāl. 26277335.

Padomju laika **KONDITOREJAS** riekstiņu un sēnīšu **FORMIŅAS**. Tāl. 26207295.

Pērku **RAGUS**. Tāl. 22728888.

Pērku pirmskara **MONĒTAS**. Tāl. 28850080.

Pērku apaļas un ovālas **DZINTARRA** krelles, piespraudes, kulonus. Tāl. 20323336.

VAJADŽĪGI

SIA *Rajaks* (46102003750) – **STRĀDNIEKI** kokzāģētavā darbam pie lentzāģa. Darba samaksa pēc izpēšanas, sākot ar 650 eiro. Tāl. 26228615.

SIA *Gabriēla* (49002001356), veikals **ELDO** Skrundā, piedāvā darbu **PĀRDEVĒJAM**. Alga: 650 EUR. Pieteikties: gabriela.lietvede@gmail.com vai pa tāl. 63242351.

SIA *Gabriēla* (49002001356), veikals **CITRO** Kandavā, piedāvā darbu **KONDITORAM**. Alga: 700 EUR. Pieteikties: gabriela.lietvede@gmail.com vai pa tāl. 63242351.

SIA *Kuldīgas maizes ceptuve* (40103429756) aicina pieteikties uz vakantajām vietām **MAIZES RAŽOŠANAS** cehā. Darba alga no 500 līdz 550 eiro (neto). Darbiniekus apmāca uz vietas. CV sūtīt personaldala@krpb.lv, tāl. 29436141.

MEKLĒ DARBU

Meklēju **PAGaidu DARBUS**. Tāl. 26089014.

LOGI DURVIS ŽALŪZIJAS
Lielā iela 30,
Jelgava
20877777
latvijaslogi@inbox.lv

DAŽĀDI

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tāl. 29705025.

JUMTU remonts, jumta seguma maiņa, koka darbi, fasādes siltināšana, materiālu piegāde. Tāl. 26231135.

Visu veidu **JUMTA** un **CELTNIECĪBAS** darbi. Tāl. 24877252.

SILTINĀM mājas ar ekovati, granulām un termoputām. Tāl. 26748235.

Piedāvā *Audi*, *Škoda* un *WV* markas **AUTOMAŠĪNU DIAGNOSTIKU**, remontu un rezerves daļas. Iepriekš pieteikties, zvanot darba dienās no 10.00 līdz 18.00. Tāl. 27119840.

Sniedz **TRANSPORTA PAKALPOJUMUS** grants, kūdras, smilts un melnzemes piegādei. Tāl. 26280158.

MEŽA stādīšana, **JAUNAUDŽU** kopšana. Bez maksas konsultācijas. Tāl. 25731315.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupīcu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tāl. 25731315.

Atjauno, tīra **AKAS**. Tāl. 26990277.

Tīra **AKAS**. Tāl. 26018109.

Bīstamu **KOKU** un zaru zāģēšana, vainagu veidošana, celmu frēzēšana, zāles pļaušana u.c. Tāl. 26085985.

TRIMMERĒJU zāli un krūmus. Tāl. 25535159.

Ātri **SASKALDU MALKU**. Tāl. 26449395.

SIA *Ice Berry* meklē **SADARBĪBAS PARTNERUS** ogu un sēņu iepirkšanā Kuldīgas novadā. Tāl. 26566561.

IĒPAZĪŠANĀS

SIEVIETE (74 g.) vēlas satikt kungu kopīgai dzīvei laukos. Tāl. 27137054.

Visi par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 25466688.

VIKA SIA «Vika Wood»
kokzāģētava **PĒRK**
egles un priedes zāģbalkus.

Sīkāka informācija pa tālruni **26443376**.
Papildu informācija www.vikawood.lv.

Jaunami arī portālā
[www.kurzemnieks.lv!](http://www.kurzemnieks.lv)

Abonē e-avīzi
un lasi jaunākās ziņas savā datorā!

LAIKA PROGNOZE**Jūnijs kļūst patīkamāks**

Šonedēļ Skandināvijas plašie anticikloni pēc vēsuma perioda atnesa Latvijai patīkami siltu un saulainu laiku. Nu arī naktis vairs nebūs dzestras, un pēc sinoptiķu prognozēm šāda ievirze jūnija pirmajā pusē turpināsies.

Brīvdienās anticiklona centrs nonāks Baltijā, līdz ar to vējš saglabāsies lēns, toties pieaug iespēja vietām sagaidīt lietusgāzes un negaisu. Taču pašreizējās prognozes neliecina, ka varētu atkārtoties 2017. gada jūnija sākums, kad lietus gāza nežēlīgām straumēm, krusa postīja laukus

un dārzus, pat dienā temperatūra sasniedza knapi +5 grādus (iedzīvotāji ziņoja, ka valsts austrumos Krievijas pierobežā pat kaut kas sniegam līdzīgs bijis). Turpmāk lietusgāzēm nevajadzētu kaitēt pļavām, kur lauksaimnieki jau sākuši pļaut zāli un žāvēt sienu.

Par nokrišņiem kaitīgāks ir pastiprinātais ultravioletais starojums. No 4. līdz 8. jūnijam tā radiācijas indekss mums tuvākajās radaru stacijās Liepājā un Ventspilī būs augsts – 6,5. Tas nozīmē, ka jāsargājas no tiešiem saules stariem, saulē nevajag ilgi

būt ar atklātām ķermeņa daļām, jācenšas uzturēties ēnā, īpaši pusdienlaikā. Ieteikts vilkt plānu apģērbu un lietot galvassegu. Sestdien lietu prognozē Stendes un Saldus meteostacija, gaisa temperatūra būs līdz +19 dienā, naktī ne zemāk par +10, Z/ZR vējš būs tik lēns, ka pūtietni nemanīs. Svētdien saule gaiši uzspīdēs jau sešos rītā, bet pēc pusdienā to īslaicīgi var aizklāt gubu mākoņi, temperatūra līdz +20. Nākamās nedēļas sākums pārsvarā saulains, būs ļoti lēns DR vējš.

Daina Tāfelberga

LĪDZJŪTĪBAS

*Smilšu kalnā zem dzīvības priedēm
Nu darbi, rūpes un vasaras dus.*

/M.Losberga./
Izsakām visdziļāko līdzjutību Ainaram Bierandam, tēvu mūžībā pavadot.
Kuldīgas novada Dome

*Smilšu kalnā zem dzīvības priedēm
Nu darbi, rūpes un vasaras dus.*

/M.Losberga./
Izsakām līdzjutību Ainaram Bierandam, no tēva atvadoties.
LZS Kuldīgas nodaļas biedri

*Klusums,
tevis vairs nav,
tikai atmiņas,
kas aizkustina dvēseli,
vārdi, kas nepateikti, – skan.*

/A.Gļauda./
Skumju brīdī esam kopā ar Inetu Matsati-Matsoni un Inesi Matsati-Matsoni, tēti un vectēvu zaudējot.
Nīkrāces pamatskolas kolektīvs

*Var nemanot pienākt salna,
Kad ziedi kā sniegpārslas birst.
Nav sacīts, cik dzīve ir gara,
Tās pavediens pēkšņi var irt.*

/M.Jansone./
Klusus mierinājuma vārdus izsakām Arinai Licītei, vīru aizsaulē aizvadot.
Tavas Ventas Dzirkstis

*Vairs manis neesot.
Ak, neticiet, es esmu
Ik rasas pilienā,
Kas rīta saulē lās,
Gan jūsu sirdīs,
Domās, atmiņās.*

/I.Rudene./
Esam kopā ar tuviniekiem, DAIRI KALNU mūžībā pavadot.
Daira klasesbiedri

VĀRDADIENAS

No 5. līdz 12. jūnijam

- 5. Igors (14 368), Margots (48), Ingvars (66)
 - 6. Ingrīda (3235), Ardis (63)
 - 7. Gaida (1044), Arnis (4512), Arno (1552)
 - 8. Frīdis (19), Frīda (101), Mundra (11)
 - 9. Ligita (3178), Gita (2744)
 - 10. Malva (8), Anatols (16), Anatolijs (6687)
 - 11. Ingus (1976), Mairis (827), Vidvuds (40)
 - 12. Nora (1310), Leonora (417), Ija (365)
- Populārākie: Ingrīda un Igors.**

Indijā populārs vārds

Gita Agapova, studente:
 – Sākumā mani vēlējās saukt par Anastasiju, bet pēc kārtīgām pārdomām vecāki izlēma par Gitu, ko, ja pareizi atceros, ieteica tētis. Interesantākais piedzīvojums ar manu vārdu notika kādā vakarā Rīgā. Braucu savā auto pa ielām, un pie gājēju pārejas manā automašīnā ietriecās cita. Kad abi šoferi izkāpām, lai aprunātos, izrādās, ka otrs bija indietis. Kad iepazīnāmies, viņš bija šokēts, jo Indijā Gita ir populārs un nozīmīgs vārds. Viņš domājis, ka citviet pasaulē tāds nav sastopams. Bērniņā mans vārds bieži bija dzirdams gan skolā, gan ārpus tās. Vārdadienu svinu, satiekot tuvākos, lai apēstu kādu desertu kafējnīcā, vai pati sevi palutinu, pagatavojot ko saldu.

JOKI

Cilvēkam, kas sarunājas ar sevi, ir augstāks intelekta līmenis, es pateicu sev.

.....

Vīrs sievai:

- Dārgā, aizejam uz veikaliem un tad uz restorānu!
- Ir taču karantīna...
- Ai, piemirsu! Taču atceries – es piedāvāju!

.....

Politikas zelta likums: vienu reizi izdari, septiņas reizes palielies.

.....

Ieteikums: ugunsgrēka gadījumā vispirms ir jāglābj dizaineru firmas priekšmeti. Tu vienmēr varēsi atjaunot savu pasi, bet Gucci jaunu vietā neviens neiedos!

ATVĒRTS VASARAS SEZONAI.

Pop-up apģērbi.
Outlet.
 Izpārdošana.

BĀRS-TERASE.
 Uzkodas, dzērieni.
 Kuldīgā, Kalna ielā 27.

SIA LATEIRA

- **Pērk cirsmas, meža īpašumus.**
- Pērk ozola un oša kamīnmalku (3m): mežā, pie ceļa vai ražotnē.
- Palīdz noformēt dokumentus.
- Veic cirsmu stigošanu, dastošanu, novērtēšanu.

☎ 27030802 (Ipašumi, cirsmas), 29997742 (kamīnmalka),
 ✉ info@lateira.lv.

PĒRKAM

Augošu koku cirsmas un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
 www.metsaforest.com/lv

Pirmdien, 7. jūnijā,
 no 10.00 līdz 11.00
 Kuldīgā, Mārtiņzālē,
DONORU DIENA.
 Līdzī jāņem pase, donoru apliecība un bankas konts.

BALTU KOKS

PĒRK MEŽUS, CIRSMAS, APAĻKOKUS

20080040 | www.baltukoks.lv

Viss par reklāmu Kurzemniekā!
 Tālrunis 63324881.

FOTOREPORTĀŽA

Ventas dabas taka – rāmai atpūtai

Kuldīgā, Ventas kreisajā krastā, atrodas 2 km pastaigu taka, kas savieno veco ķieģeļu tiltu ar jauno un ir iecienīta gan starp kuldīdzniekiem, gan tūristiem. Tur sastaptie pārsvarā ar šo vietu ir apmierināti, bet sūdzas par atkritumu tvertņu trūkumu. Taču pie takas izliktās zīmes *Ko atnesi, to aiznes* aicina šai apkārtnē neatstāt neko.

Dita te dodoties diezgan bieži. Taka viņu pilnībā apmierina. Sievietei tikai nepatīkot tas, ka dažkārt cilvēki atstāj atkritumus. Pēc soliņiem pašai neesot dižas vajadzības, bet vecākiem ļaudīm droši vien vajadzētu vairāk. It īpaši vasarā, kad saule spīd stiprāk, prasās pēc ēnainas vietas, kur pasēdēt. Dītai visvairāk patīk galapunkts, kur var apsēsties un atpūsties.

Vineta te sporto vidēji piecas reizes nedēļā. Taka viņu apmierina, soliņu pagaidām pietiek. Putnudzāra gan derētu vairāk apgaismojuma, it īpaši ziemā. Arī atkritumu urnu par maz.

Inta un Samanta uz taku ejot bieži – vismaz trīs reizes nedēļā. Meitenes izbaudot to, ka tuvumā nebraukā mašīnas, ir miers un klusums. Vislabākais esot Ventas tuvums, daba visapkārt un te iekārtotie tiltiņi. Dažkārt viņas te skrien. Laternu trūkums daļā takas nemaz netraucē – vakaros pastaiga pa tumsu pat piesaistot. Jaunietes pamanijušas arī to, ka nav atkritumu tvertņu.

Ventspilnieces Inga un Laura ar dēliņu **Miķeli** un sunīti **Benu** te ir pirmo reizi. Vieta viņām ļoti patīk – šķiet mierīga, klusa un pārdomāta. Pozitīva esot ūdens klātesamība. Iebraucējam būtu interese pastaigāties arī vakarā, kad sadegtas laternas. Koka laipiņš šai vietai piešķirot akcentu un *garšu*.

Takā satiktais **riteņbraucējs** atzīst, ka agrāk te braucis biežāk. Vīrietis uzskata, ka soliņus noteikti vajadzētu vairāk. Bieži vien tie esot aizņemti un neesot, kur atpūsties. Soliņu trūkums jūtams brīvdienās, kad vairāk cilvēku. Noderētu arī atzveltnes, lai sēdēšana ērtāka. Lai gan pats neņemot līdzī lietas, ko vajadzētu izņemt, viņš uzskata, ka atkritumu tvertņu pietrūkst, jo pie soliņiem mētājas cigarešu atlikumi. Putnudzāra rajonā apgaismojuma nav vispār – prasītos kaut vai neliels, lai redz ceļu. Vīrietis vēlētos vēl pāris vietās iespēju piet pie pašas Ventas. Nebūtu slikti, ja būtu arī piknika vieta.

Alisei te bieži iet neiznākt jo viņa dzīvo pilsētas otrā pusē, bet dažkārt te ejot pārmaiņas pēc. Viņasprāt, soliņu varētu būt vairāk, bet laternu ir pietiekami. Vienīgais mīnuss – nav nevienas atkritumu tvertnes, pat ne pie soliņiem, līdz ar to apkārt mētājas tukšas bundžas. Dažreiz viņa ar draugiem dodoties pastaigā arī pa tumsu. Jaunietei vislabāk patīkot izbaudīt dabu, vērot putnus, kukaiņus, šad tad satikt arī kādu rāpuli. Šī taka esot brīnišķīga ar to, ka ved gar Ventu.

Lauras Vilertes teksts un foto

IDEJA

Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētu – ar Kuldīgas dizainu.

8. lpp.

MANTOJUMS

Kurzemes un Zemgales hercogiste: skats no ārpusē.

3. lpp.

PERSONĪBA

Mākslas zinātniece Maija Rudovska: „Kuldīgā varētu būt labāk – vajadzētu veidot ciešāku saikni starp paaudzēm, arī cilvēkiem un institūcijām, organizācijām, jo šobrīd tās pietrūkst.”

4.-5. lpp.

Ieritināties Viņas klēpī

Tēlnieces, Kuldīgas Goda pilsones Līvijas Rezevskas 95. jubilejas plašajai programmai līdz šim svītru pārvilka pandēmijas laiks. Abas izstādes kūrē mākslas zinātniece Maija Rudovska: viena atspoguļo pašas tēlnieces mantojumu, otrā radoši izpaužas mūsdienu mākslinieces, kurām ir saikne ar Kuldīgu: Danute Sīle, Inga Meldere, Ilze Vanaga un Annemarija Gulbe.

Nupat kļuvis zināms, ka izstāžu laiks pagarināts līdz 20. jūnijam un nākamnedēļ durvis uz tām tiek atvērtas.

Jubilejas nosaukuma autore ir Inga Meldere, kura teikusi, ka Līvijas darbi viņai atgādina mātes klēpi – kaut ko siltu, mīļu. Jautājums par mātišķumu pašlaik ir sensitīvs – mātes loma joprojām svarīga, taču mūsdienu sievietei ir arī citas lomas, kas mēdz izvirzīties priekšplānā. Tēlniecei bērnu nebija – viņai bija tuvas attiecības ar mammu, bet pašai ģimene neizveidojās. Kā norāda kuratore M.Rudovska: „Līvijas darbos var just ilgas pēc kā nesasniedzama – viņa ir liela romantiķe.”

Mākslas namā iekārtota ekspozīcija ar tēlnieces darbiem, skicēm un modeļiem, taču kuratore vēlējusies uzsvērt atmosfēru, padomju laika mantojumu, jo, viņasprāt, Kuldīgā skatījums uz vēsturi vairāk vērsts uz laiku pirms 20. gadsimta, savukārt pēdējais gadsimts kolektīvajā apziņā ir aizmirsts. „Līvijas tēls Kuldīgā ir ļoti atpazīstams, bet viņas mantojums ir plašs un nav pietiekami izzināts. Atsevišķi cilvēki tam pievērsušies, ir pastāvīga, viņai veltīta izstāžu zāle,

taču paši kuldīdznieki tur nemaz bieži nav bijuši. Tāpēc ir vērts to aktualizēt.”

Iesaistīties jubilejas programmas mūsdienu daļā, kas aplūkojama mākslinieku rezidencē, uzaicinātas četras autore: D.Sīle, I.Meldere, I.Vanaga un A.Gulbe. M.Rudovska atklāj: „Man bija svarīgi, lai tās būtu tieši sievietes un viņas pārstāvētu dažādas paaudzes. Piemēram, Inga Meldere un arī es pati esam Danutes Sīles skolnieces.”

(Sarunu ar M.Rudovsku lasiet un mākslinieču darbus skatiet 4.–5. lpp.!)
Maija Jankovska, Maijas Rudovskas arhīva foto

Sapņu radīti mākslas darbi

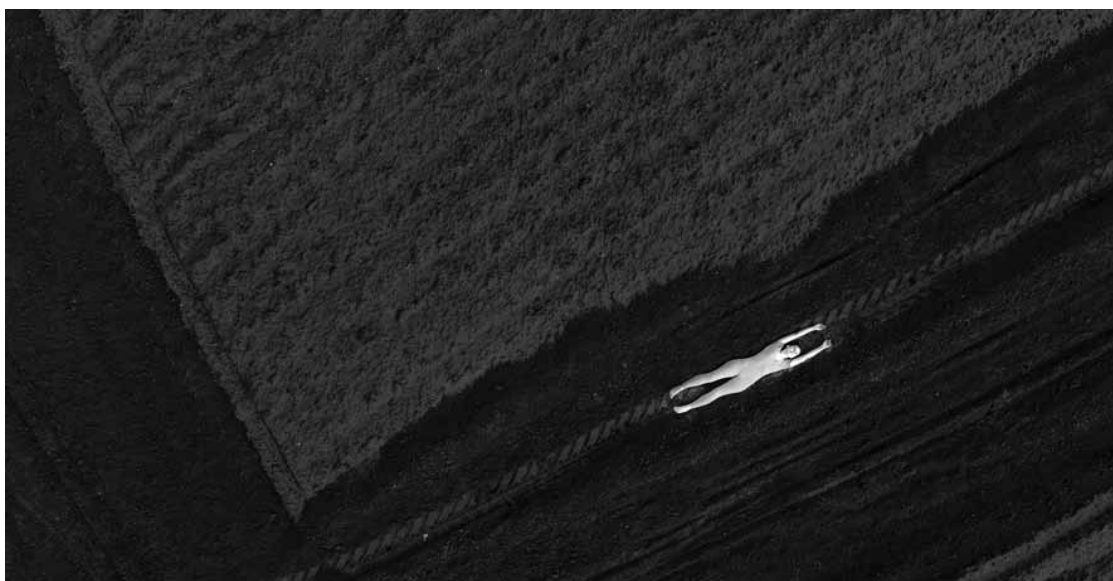
Kuldīdzniece un jaunā māksliniece Kristīne Matvejeva aizraujas ar fotografēšanu un pērn godalgota radio *Naba* fotokonkursā *18x18* par tēmu *Distance*. Vēl viņu interesē vides objektu veidošana, zīmēšana un gleznošana.

Fotogrāfiju Kristīne apgūst Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas trešajā kursā fotodizaina nodaļā. Pirms tam līdz 9. klasei mācījies Kuldīgas Centra vidusskolā, darbojusies jauniešu teātrī *Focus*, jo bērnībā bijis sapnis kļūt par aktrisi. Tagad Kristīne vēlas iegūt papildu izglītību ārzemēs un, atgriezoties Latvijā, kļūt par pasniedzēju kādā mākslas skolā.

Kuldīdzniece Kristīne Matvejeva savu izskatu veido tāpat kā mākslas darbus. Sev tīkamu tērpu atrast veikalā ir grūtāk nekā uzšūt pašai, tādēļ pamatu viņa sameklē lietoto apģērbu veikalā un papildina ar trūkstošajiem elementiem. Šī žakete nosedza plaukstu locītavu, un rokas pulksteni tad neredzētu, tādēļ Kristīne pat divus piešuva redzamā vietā.

apstādinot, jo fotogrāfija ir mirkļa tveršana. Uz jautājumiem, ko sev uzdodu dienu no dienas, cenšos atbildēt fotogrāfijās. Citreiz pat nenorādu, kas mani satrauc, bet parādu to, kas notiek rezultātā, – katrs to var interpretēt ar saviem pārdzīvojumiem un domām.”

Kristīnes Matvejevas pieteikums radio *Naba* fotokonkursam *18x18* ar nosaukumu *AND(a)*. Sociālo tīklu balsojumā šis darbs izvirzīts pirmajā trijniekā.

IECERES IR VISAPKĀRT

„Idejas rodas arī no skolas darbu uzdevumiem. Pildot nosacījumus, dzimst kāda doma, kas vēlāk pārtop lielākā. Bet manu darbu idejas rodas pēkšņi – pie gultas turu blociņu, jo, ejot gulēt, daudz kas ienāk prātā. Skatos citu cilvēku paveikto. Man ļoti patīk fotogrāfa Dveina Mičela darbi.

Papildus fotografēšanai radās interese par vides objektiem. Man dzima ideja veidot lielizmēra cilvēkus no palagiem un citiem

materiāliem. Mākslu ieviešu arī savā izskatā. Kādreiz tabu bija fakts, ka cilvēks iepērkas lietoto apģērbu veikalā, bet tagad tā ir aktuāla lieta, jo tā var atrast neredzētas drēbes. Šādi var ar izskatu eksperimentēt – paņemt kaut ko ļoti vienkāršu un padarīt to praktisku sev.”

MĀJAS PALĪDZ

„Sākoties attālinātajām mācībām, atgriezies Kuldīgā. Esmu novērojis, ka tas būtiski atvieglo spēju paveikt darbu laikā. Šeit ir ļoti

radoša vide. Esot mājās, man ir vairāk brīvā laika – radu idejas jauniem projektiem, ko paveikt individuāli. Mani iedvesmo mājas vide, ceļš uz to. Vecpilsēta un ķieģeļu tilts ir daļa no tā. Biju priedīgs, ka ceļš uz skolu veda pār tiltu. To arī izmantoju savos darbos kā savienojošu elementu starp divām nošķirtām pusēm.”

Jānis Siliņš
Kristīnes Matvejevas arhīva un Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

Vērot pasauli no putna lidojuma

„Sākumskolā gāju lidmodelistu pulciņā, kur jau bija radies priekšstats, kā vadīt simulatora lidmašīnas,” saka Mārtiņš Lēmanis, kurš kopš pagājušās vasaras apguvis drona vadību un ar to fotografē un filmē. Rīgā viņš tā izlidojis cauri Brīvības pieminekļa jeb Mildas rokām, iemūžinājis Kuldīgu, Ēdoles pili, Īvandes un Padures muižu, arī motosporta sacīkstes un citus notikumus.

PAŠMĀCĪBAS CEĻĀ

Mārtiņš tikko beidzis Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 10. klasi: „Viss, ko esmu iemācījies, nācis no *YouTube*. Arī profesionāli saka – tā ir laba vieta, kur sākt. Nopirku pirmo dronu un aizrāvos. Pēc pāris mēnešiem nopirku labāku – *DJI Mavic Air 2*, arī kameru filmēšanai ar labu attēla stabilizatoru.”

Sākumā bijis bail lidot tuvu kokiem vai kaut kam cauri, taču arī tas apgūts, lai iegūtu dažādus kadrus. Lai nonāktu līdz gatavam video, jāapgūst drona vadīšana, filmēšana un montāža: „Pirmos taisīju pavisam vienkāršus, izmantojot telefonu, un nekur npublicēju. Bet, kad iegādājos datoru mācībām, sāku video

Kuldīgas vidusskolēns Mārtiņš Lēmanis un viņa uzticamais bezpilota gaisa kuģis filmēšanai un fotografēšanai.

montēt nopietnāk. Pirmais, ko npublicēju, bija ar Kuldīgas skatiem. Sākumā atrodu mūziku, lai zinātu, cik dinamisks būs attēls, kādus kadrus veidot un cik ātri lidot. Sagriežu videoklipus un sāku montēt, pēc tam apstrādāju krāsas.”

Laiks no izlidošanas līdz rezultātam var prasīt vairākas stundas un pat nedēļas. Lidaparāts nemitīgi ir savienots ar GPS un vismaz 20 satelītiem – tas nozīmē, ka to grūtāk pazaudēt: „Tiklīdz palaizu vaļā vadības paneli, drons lido uz vietas. Signāla zaudēšanas gadījumā atgriežas tur, kur pacēlās. Speciāli sensori nosaka attālumu

līdz zemei, kā arī neļauj lidojumu ietekmēt vējam.”

BRĪVĪBAS ZVAIGZNES UN DZIESMA KULDĪGAI

Interesants piedzīvojums bijis Rīgā: „Filmēju to no putna lidojuma, kad ienāca prātā izlidot cauri Mildas rokām. Tas sanāca ar otro reizi, jo pirmajā nostrādāja drošības sensori un drons, redzot šķērslī, automātiski aplidoja tām apkārt. Otrajā reizē sensorus izslēdzu un viss izdevās. Iznāca interesants kadrs.” Pēdējais video, ko Mārtiņš izveidojis kopā ar Kuldīgas fotokluba *Divas upes* vadītāju Arti Gustovski, radīts

dziesmai *Mana Venēcija*, kas ir neformāla Kuldīgas himna. Tas prasījis pusotru nedēļu.

Tie, kuri vēlas, lai viņu pasākums tiktu nofilmēts, meklējot Mārtiņu feisbukā: „Pats nekur sevi nereklamēju, tomēr plānoju izveidot mājaslapu. Savus video ievietoju vietnēs *YouTube* un *Facebook*. Pēdējais feisbukā saņēmis 12 000 skatījumu.”

NOTEIKUMI JĀIEVĒRO

Drons jāreģistrē Civilās aviācijas aģentūras mājaslapā, jāievēro dažādi noteikumi: „Uz drona jābūt manam vārdam, adresei, telefona un reģistrācijas numuram. Agrāk tik daudz noteikumu nebija, taču no šī gada ieviesti vienoti visā Eiropā. Ja es iegūstu vadīšanas licenci Latvijā, tā derīga visā Eiropā. Šobrīd man tāda ir, taču, lai lidotu tuvāk lielākam cilvēku skaitam, vajadzīga cita, kuru kārtosu.

Lai iegūtu pirmo licenci, internetā jāizpilda tests, otrajai Civilās aviācijas aģentūrā jākārtos tests un jādemonstrē vadīšanas prasmes. Šādas atļaujas ir obligātas.” Noteikumi regulē, kur un kā drīkst dronu lidināt: „Ja vēlos filmēt pasākumu, man tas jāaskaņo ar organizatoriem. Tāpat jārikojas, ja lidoju virs privātīpašuma vai publiskiem pasākumiem. Ja cilvēku ir daudz, tieši virs viņiem lidot nedrīkst; ja tikai daži, drīkstu ātri pārlidot pāri. Ja drons krīt, pūlim grūtāk izvairīties, bet daži cilvēki to var.”

Nākotnes profesiju Mārtiņš noteikti saistīs ar tehnoloģijām.

Elisa Rudzīte
Mārtiņa Lēmaņa arhīva foto

JAUNS UN TALANTĪGS

„Improvizācija ir trausls mirklis. Stāvoklis, kurā neko nedomāju. Tukšums, kurā ir tikai mūzika.”

Iespēlēts vienā elpas vilcienā

Kuldīdznieks, komponists un pianists Toms Mikāls izdevis pirmo minialbumu *Teikas*. Ieraksts tapis dzīvoklī improvizējot, neko nepārrakstot, radot to atbilstoši apstākļiem un emocijām. Autors atzīst, ka vēlējies notvert trauslumu, intimitāti, tāpēc ieraksts nekādi nav labojams. Klausoties var dzirdēt blakus trokšņus, kas ikkatram skaņdarbam piešķir garšu.

Toms ir arī mūzikas skolotājs Cēsīs. Absolvējis Prinča Kļausa konservatoriju Nīderlandē, bet, lai kur atrastos, sevi vienmēr sauc par kuldīdznieku.

Aprīlī izdotajā minialbumā *Teikas* ietilpst četri skaņdarbi klavierēm. Kā pats Toms saka, žanru var nosaukt par brīvu džeza improvizāciju.

Kā pianists T. Mikāls sadarbojies ar dziedātājiem Aiju Vītolīnu, Aiju Andrejevu, Aminatu, Kristīni Prauliņu, Eviju Vēberi, piedalījies dažādos ierakstos gan Latvijā, gan ārpus tās, bet šis ir viņa kā komponista soloalbums: „Iniciators ir skaņu inženieris Toms Lisments, kurš mani uzrunāja pēc sadarbības ar citiem instrumentālistiem.

Te viens pats spēlēju klavieres. Mūzika ir improvizācija: kā sāku spēlēt, tā visu nospēlēju. Ja sāku jaunu *teikumu*, tas jau ir cits skaņdarbs. Albumā nekas nav labots, graizīts vai kā citādi apstrādāts. Improvizējot jāņem vērā atmosfēra: cilvēki, tas, kā telpā smaržo, temperatūra. Tas viss veido to, ko spēlēju.”

Toms atzīst, ka improvizējot var notikt viena bīstamība – ego jeb prāta iezagšanās: „Un tad tas sāk teikt, ka šo varēja nospēlēt labāk, tur vajadzēja citādi... Ja tā notiek, trauslais mirklis ir pazaudēts. Tas ir stāvoklis, kurā neko nedomāju. Tukšums, kurā ir tikai mūzika. Tajā noturēties ir ļoti izaicinoši, jo vai nu sapriecājos, ka izdodas, vai notiek otra galējība – rodas nepārliecinātība. Cilvēkam visu laiku gribas būt tam, kas viņš nav, bet tā sajūta tiek nodota, un viss pazūd. Ļauties bija mērķis – tas likās vismaģiskākais, un to vēlējās noturēt. Sākumā bija 15–20 improvizāciju, beigu beigās palika četras, kas emocionāli šķita vistuvākās.”

Skaņdarbu notis nav pierakstītas. Pianists uzsver, ka svarīgākā ir nokrāsa un emocijas.

Pianista Toma Mikāla soloalbums *Teikas*. Vāka autore ir Laura Tuča.

Evelīna Vasiļčika

Toma Mikāla arhīva un Lindas Klētnieces foto

PĒTĪJUMS

Kurzemes un Zemgales hercogiste – ar skatu no ārpusē

Ceļu pie lasītājiem – gan tiem, kam profesionālas intereses, gan arī tiem, kam iepazīt savas zemes vēsturi ir saistošs vaļasprieks, – sācis vācu vēsturnieka Ervina Oberlendera rakstu krājums *Pētījumi Kurzemes un Zemgales hercogistes vēsturē*.

Krājumā apkopoti desmit profesora E. Oberlendera raksti, kas līdz šim bijuši pieejami akadēmiskos turpinājumizdevumos un krājumos. Tie veltīti hercogistes vēsturei, un lielākā daļa latviski pieejama pirmo reizi.

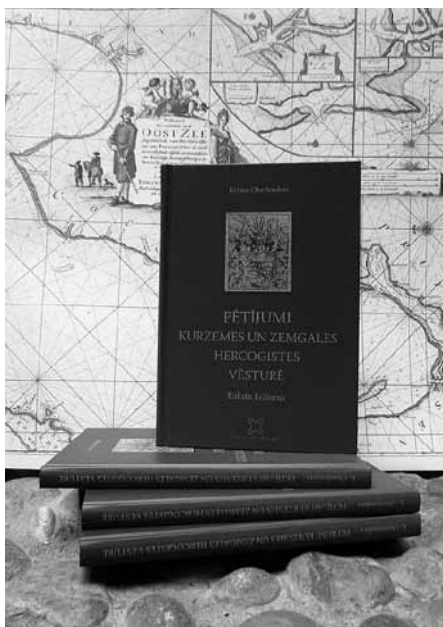
POLITISKAIS UN NACIONĀLAIS PERIPETIJAS

Pētījumu tematika galvenokārt saistīta ar hercogistes politisko vēsturi un tās peripetijām – tēmām, kam šī perioda pētnieki Latvijā pievērsušies retāk, un līdz ar to vācu vēsturnieka skatījums ļauj gūt izvērstāku priekšstatu gan par hercogistes izveidošanos noteiktos vēsturiskos apstākļos un tās pirmsākumiem (raksts *Agro jauno laiku koncepts Igaunijas, Vidzemes un Kurzemes vēsturē (1561–1795)*), gan par šī valstiskā veidojuma pastāvēšanas beigām (*Kurzemes hercogiste 18. gs.; Tranzīts ar mērķi pakļaut: Kurzemes un Krievijas 1783. gada 21. maija Tirdzniecības un robežu konvencija*).

Līdzās tam skarti arī citi aspekti: nacionālais jautājums hercogistē („*Ai, vācieši, velna bērns, kam tu nāci mūs'zemē?*” *Par latviešu attieksmi pret vāciešiem Kurzemes hercogistē (1561–1795)*), nākamā Francijas valdnieka Luija XVIII gaitas Kurzēmē (*Karaliskais intermeo Kurzēmē: Luijs XVIII Jelgavā un Blankenfeldē*). Iespējams, risināts viens no būtiskākajiem jautājumiem šī apgabala pētniecībā – reģionālās vēstures izpētes nozīmība plašākā ģeogrāfiskā skatījumā, „lai atrastu Igaunijai, Vidzemei un Kurzemei precīzāku vērtējumu kopējā Eiropas agro jauno laiku vēstures norišu kontekstā”. (*Reģions un identitāte vēsturē*).

VAJADZĪGA KOPAINA

Rakstu krājumu ar Valsts kultūrkapitāla fonda un Ventpils atbalstu sastādījis un izdevis Ventpils muzejs.

Ervins Oberlenders. *Pētījumi Kurzemes un Zemgales hercogistes vēsturē*. (Ventpils: Ventpils muzejs, 2020., 180 lpp.)

Kādēļ tieši muzejs? Pirms divdesmit gadiem, 2001. gada vasarā, Ventpilī notika pirmā starptautiskā zinātniskā konference *Kurzemes un Zemgales hercogiste – pētniecībā sasniegtais un perspektīvas*. Viens no galvenajiem šī akadēmiskā pasākuma rosinātājiem toreiz bija Maincas universitātes profesors E. Oberlenders, kura ievadreferātā paustā nepieciešamība izveidot hercogistes vēstures kopainu būtiski ietekmēja šīs tēmas pētniecību Latvijā turpmākajos gados. Pirmajai konferencei sekoja nākamās: *Kurzemes un Zemgales hercogiste: sabiedrība, politika, kultūra* (2004) un *Kurzemes un Zemgales hercogiste: lokālais, reģionālais un globālais* (2007). Gandrīz 50 uz referātu pamata izstrādātie raksti publicēti muzeja rakstu krājumos.

Pirmās konferences pozitīvās sekas bija arī Ventpils pašvaldības finansiāli atbalstītais *Rietumlatvijas vēstures izpētes projekts 2001–2004*, kurā līdztekus citiem Kurzemes un Zemgales vēstures posmiem īpaša uzmanība tika pievērsta to pētījumu un popularizējošo aktivitāšu atbalstam,

ERVINS OBERLENDERS

• Dzimis 1937. gadā Kēnigsbergā (tag. Kaļiņingradā), vēsturi un filoloģiju studējis Minhenes, Vīnes un Ķelnes universitātē.

• Pētnieciskās intereses aptvērušas plašu Austrumeiropas vēstures tematiku – no doktora disertācijas *Levs Tolstovs un revolucionārā kustība* (1963) līdz Hitlera un Staļina paktam 1939. gadā, Ukrainas un Polijas jaunāko laiku vēsturei.

• Pēc studijām sācis strādāt Federatīvajā Austrumu un starptautisko studiju institūtā Ķelnē, kur vietējā universitātē viņam piešķirts habilitētā vēstures doktora grāds par darbu *Anarhisms* (1972).

• Pasniedzis Minsteres universitātē, bet no 1985. gada strādājis kā Austrumeiropas vēstures profesors Maincas universitātē. Kopš 2002. gada ir tās emeritētais profesors.

• Austrumu blokam sabrūkot un Baltijas valstīm atjaunojot neatkarību, E. Oberlenders ir viens no pirmajiem vēsturniekiem, kas sāk dibināt ciešākus institucionālus kontaktus starptautiskās Rietumeiropas un Latvijas universitātēm. Sāk veidoties arī interese par Kurzemes un Zemgales hercogistes vēsturi, pēc viņa iniciatīvas vairāki Maincas universitātes studenti pievērsās dziļākām Latvijas vēstures studijām, izstrādājot maģistra darbus par dažādām hercogistes vēstures tēmām.

• 1993. gadā E. Oberlenders ievēlēts par Latvijas Universitātes Goda doktoru. Viņš ir arī Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju loceklis (2008), darbojas Latvijas Vēsturnieku komisijā un Latvijas Zinātnes padomes neatkarīgo starptautisko ekspertu grupā.

• Profesora ieguldījums Latvijas vēstures zinātnes attīstībā, bet it īpaši Kurzemes un Zemgales hercogistes izpētē ieguvus augstu valstisku atzinību – 2017. gadā E. Oberlenders kļuvis par Atzinības krusta kavalieri.

kas saistījās ar hercogisti. Tās vēstures tematika gan šaurākā (Ventpils un Ziemeļkurzeme), gan plašākā skatījumā tika ietverta vairākos pētnieciskajos grantos, kas īstenojās zinātniskos rakstos, arī atsevišķos plašākos pētnieciskos darbos, kuri vismaz daļēji bija iespējami ar tā atbalstu. Pieaugošo interesi par hercogistes vēsturi Latvijā labi atspoguļo šī gadsimta pirmo desmitgažu publikāciju daudzums, kas veltīts minētajai tēmai.

Pēc profesora iniciatīvas sadarbībā ar Latvijas Universitātes un Latvijas Vēstures institūta pētniekiem tapuši arī divi nozīmīgi rakstu krājumi vāciski: *Das Herzogtum Kurland 1561–1795. Verfassung, Wirtschaft, Gesellschaft* (I sēj. 1993, II sēj. 2001) (*Kurzemes hercogiste 1561–1795. Satversme, saimniecība, sabiedrība*) un 2008. gadā klajā nākušais *Kurland. Vom polnisch-litauischen Lehnsherzogtum zur Russischen Provinz. Dokumente zur Verfassungsgeschichte 1561–1795 (Kurzeme. No poļu-lietuviešu lēņu hercogistes līdz Krievijas provincē. Dokumenti valstsvēstures pētījumiem 1561–1795)*.

DEVIS IMPULSU

Valodas barjera mūsdienu Latvijā diemžēl ir arī viens no iemesliem, kādēļ tapis šis rakstu krājums, kas latviski apkopo profesora nozīmīgākos pētījumus. Tomēr būtiskākā bija vēlme vienoti pasniegt un popularizēt tādu skatījumu uz dažādiem hercogistes vēstures aspektiem, kura autors neapšaubāmi ir nozīmīgākais pētnieks ārpus Latvijas, kas savā zinātniskajā darbībā pievērsies hercogistei.

Var uzdrošināties apgalvot, ka arī pagājušajā gadā Kuldīgā notikušī konference *Kurzemes un Zemgales hercogistes laiks – unikāls periods pasaules vēsturē* kaut kādā mērā ir profesora iepriekšējo gadu aktīvi zējošās darbības atspulgs. Rakstu krājums tādējādi reizē ir gan pienesums vēstures interesentiem, gan savdabīgs kurzemnieku nomaksāts *goda parāds* cilvēkam, kas sniedzis būtisku impulsu hercogistes vēstures izpētē un popularizēšanā.

Armands Vijups,

vēstures doktors, Ventpils muzeja direktora vietnieks, vadošais pētnieks

Kuratores korpēs: izskaidrot nesaprotamo

MAIJA RUDOVSKA pēdējos desmit gadus darbojusies kā neatkarīga laikmetīgās mākslas kuratore, kuras veidotās izstādes bijušas Skandināvijā, Parīzē, Marseļā, Prāgā un citur. Pirmo reizi Maijas kūrēts projekts tapis dzimtajā Kuldīgā – *Ieritināties Viņas klēpī* veltīts tēlnieces Līvijas Rezevskas 95. jubilejai.

Tas tika iecerēts kā plaša programma, kas iekļautu gan izstādes, gan radošas darbnīcas, gan citus pasākumus. Diemžēl pandēmijas dēļ abas izstādes līdz šim atradās aiz aizvērtām durvīm. Sarunu ar Maiju var uztvert kā mēģinājumu pavērt spraudziņu, lai ielūkototur un arī kuratores darba aizkulisēs. Pēc sarunas atnāca laba ziņa: nākamnedēļ individuāliem skatītājiem izstādes beidzot būs vaļā.

Vai pandēmijas gads tev dzīvi ļoti mainījis?

Protams – bija paredzēti ceļojumi, jo es daudz strādāju ārpus Latvijas. Vēl mainījies tas, ka ir daudz vairāk darba.

Kā tas iespējams?

Jau pirms pandēmijas zināju, ka gribu vairāk darīt lokāli, strādāt Latvijā, un tad tas dabiski pārveidojās – nāca dažādi piedāvājumi. Latvijas Mākslas akadēmija mani vairāk iesaista, grib, lai lasu kādu kursu. Kuldīgā nācu pati un teicu, ka gribētu kaut ko darīt, jo vasaras tāpat šeit pavada.

Kā pie tā nonāci, ka gribi darīt tepat?

Tas bija dabisks ceļš – darbojoties ar starptautiskajiem projektiem, sapratu, ka ir svarīgi būt kontaktā ar vietējo kontekstu, cilvēkiem, kuri strādā katrā pilsētā un valstī. Manas kā kuratores intereses ir saistītas ar manu identitāti – to, no kurienes nāku, kur gribu palikt. Vairāk nekā desmit gadus strādāju starptautiski, jo Latvijā neguvu apmierinājumu, gribēju sevi izaicināt, iegūt labāku izglītību, citu perspektīvu, bet tad sapratu, ka citur dzīvot negribētu.

Taču vajadzēja iegūt pieredzi, kas palīdz darbā arī šeit.

Vārds *lokāli* daudziem saistās ar ko mazvērtīgāku, bet tā nav. Tu pārnes skatījumu uz saurāku vietu, un tā saurākā vieta ir ar saviem izaicinājumiem. Līvijai veltītā programma bija pat lielāks izaicinājums nekā jebkura starptautiska izstāde.

Kāpēc?

Tās ir attiecības ar materiālu, kas mani veidojis un kas, iespējams, šo pieredzi tieši padara sarežģītāku. Es Kuldīgā pavadīju pirmos 18 gadus un pret daudz ko izturos personiski. Tā ir vieta, cilvēki, atmiņas, arī mani pieņēmuši par Kuldīgu un to, kā kaut kam šeit būtu jānotiek.

It kā varētu būt, ka te cits citu saprot no pusvārda.

Man liekas, ka tas ir lielākais izaicinājums, jo komunikācija ir visa pamatā. Vairāk liekas, ka tu saproti no pusvārda, bet beigās izrādās, ka tomēr ne. Mūs visus šķir pieredze, īpaši paaudžu pieredze, un dialogs starp tām man ir īpaši svarīgs. Vecākā paaudze darījusi lietas vienā veidā, un tad jaunieši ienāk ar citu skatījumu. Rodas spriegums, un ir jautājums, ko ar to darīt: vai katrs aiziet uz savu pusi un dara savu, vai arī veidojas dialogs.

Kuldīgā varētu būt labāk – vajadzētu veidot ciešāku saikni starp paaudzēm, arī cilvēkiem un institūcijām, organizācijām, jo tās pietrūkst. Redzu, ka kvalitatīvas izstādes var kalpot par pamatu pārmaiņām ilgtermiņā. Jaunie mākslinieki kaut ko rāda, citi varbūt nesaprot, bet, ja ir klāt izglītojošas programmas, iekļaujošas aktivitātes, darbnīcas... Visu jau nosaka komunikācija, mācīšanās. Tie ir principi, kas man svarīgi: kā mēs varam sarunāties. Citreiz sarunas veidojas vieglāk, citreiz grūtāk.

Man vienmēr liecies, ka ar laikmetīgo mākslu ir šī problēma: ja tajā iemet cilvēku, kurš nav sagatavots, ja nav sarunas, tad rezultāts ir neizpratne un vilšanās.

Jā, tā ir. Kad sāku veidot pirmās izstādes, tas bija 2008. gads, un profesionāļu vidū bija nostāja,

ka neviens neko nesaprot, ka pret laikmetīgo mākslu ir pretestība. Pa šiem 15 gadiem daudz kas mainījies – cilvēki ir atvērtāki. Varbūt tāpēc, ka globālās pārmaiņas ir tik traumējošas un mēs vairāk meklējam atskaites punktu mākslā. Nav jau tā, ka laikmetīgā māksla to vienmēr sniedz, bet kaut ko tā spēj.

Bet ir divi priekšnoteikumi: skatītājam jānāk ar atvērtu prātu, un arī māksliniekam un kuratoram jānāk pretī. Jāmēģina vairāk paskaidrot. Vairāk ne mākslinieks to darīs, tas jādara organizatoriem – kuratoram, tiem, kas atbild par izglītības programmu. Jābūt apbrušējai sadarbībai. Bet es nepiekrītu, ka izstāde jāpiemēro skatītājam.

Kas tas ir – māksla tautai? Tad rādīsim vienkāršot, amatniecisku mākslu. Es nesaku neko sliktu par amatniecību – tai ir sava niša,

„Tie ir principi, kas man ir svarīgi: kā mēs varam sarunāties,” saka Kuldīgā dzimusī mākslas kuratore Maija Rudovska.

(Andreja Strokina foto)

kurā var rādīt kaut ko neierastu un spilgtu, bet, jā, mākslai noteikti vajag nevis pielāgoties, bet gan atrast instrumentus, kā sarunāties. Vēl svarīgi, lai veidojas sadarbība starp māksliniekiem un institūcijām.

Kas būtu jādara, lai tā veidotos?

Pilsēta mērķē uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu – tas varbūt kaut ko iekustinās. Jābūt kopīgai vīzijai. Pilsētai jābūt ar ambīcijām laikmetīgo mākslu iekļaut kā mērķi savā attīstībā. Šobrīd tā nav. Tagad mērķis ir UNESCO, piesaistīt vairāk tūristu, bet jābūt iesaistītai arī mākslai un kultūrai, jo tieši tās cels vērtību.

Piemēram, Līvijas skulptūras ar laiku iegūs vēl lielāku vērtību. Ja mēs ko tādu iztēlošos šodien, tad varētu iesaistīt laikmetīgos māksliniekus, kuri radītu pilsētai darbus, kas šeit paliktu nākotnei. Tas celtu vērtību, bet šāda domāšana nav stratēģiskos plānos iekļauta. Taču tāda ir kopējā attieksme Latvijā pret mākslas un kultūru – tās ir pēdējās, ko finansē, no tām sagaida pienesumu. Līdz ar to uz ātrām pārmaiņām nevar cerēt. Bet, ja būtu šāds redzējums no augšas, tad arī citas organizācijas sekotu.

Tu esi strādājusi citur pasaulē. Kur sadarbība veidojas labāk?

Tepat Igaunijā un Lietuvā. Tas, ka Lietuvas mākslinieki Venēcijas biennālē ieguva *Zelta lauvas*, nav nejauši. Tās ir daudzu gadu iestrādnes vispirms valstiskā līmenī – ir bijušas ambīcijas, lai

lietuviešu māksla būtu redzama starptautiski. Viņiem ir kultūras atāseji, kas veido sadarbību ar ārējām iestādēm un kuratoriem, ir cieša starptautiska sadarbība, kas notur augstu kvalitātes līmeni. Tā ir augsne, kas 20 gados nesusi rezultātus.

Igaunija pēdējos desmit gadus gājusi uz to, ka māksla, turklāt tieši laikmetīgā, var būt eksporta prece. Tur neviens nesaka, ka tas ir kas nesaprotams, nejaūt, kāpēc tas vajadzīgs. Tā tiek uzverta kā pašsaprotama. Diemžēl Latvijā tā nav.

Bet kāds iedzīvotājam labums no tā, ka mūsu mākslu eksportēs?

Ja mūsu māksliniekus un mākslas profesionāļus pazīst ārzemēs, ja ar tiem veidojas starptautiska sadarbība, tad arī labi autori atbrauks pie mums, tie būs vairāk ieinteresēti uzināt par Latviju un te kaut ko ieguldīt. Ja runājam par Kuldīgas iedzīvotāju – pie mums brauc tūristi, atstāj naudiņu, pilsēta plaukst un zel, bet viņi te atrodas tikai varbūt trīs dienas. Un arī vietējiem taču nebūtu slikti, ja te vismaz reizi mēnesī notiktu labs koncerts vai cits kultūras pasākums. Labi, varbūt sākumā kāds kaut ko nesaprot, bet ar laiku tas mainītos. Būtu, kur vest bērnus, draugus, mākslas patērēšanā un apgūšanā veidotos labā prakse – regulāra iesaiste, izziņot

augstvērtīgu mākslu.

Alise Volanska man stāstīja par mākslinieku Jēkabu Bīni – viņš strādājis Kuldīgas daiļamatniecības vidusskolā un regulāri vedis audzēkņus skatīties izstādes. Ja tu kā bērns to esi darījis regulāri, tad kā pieaugušais visdrīzāk turpināsi. Kultūra kļūst pašsaprotama vajadzība, un cilvēks kļūst atvērtāks. Šādu praksi piekopj arī Skandināvijas un citas valstis.

Ir dzirdēts, ka mākslā strādājošie sūdzas: uz Kuldīgu atved labu izstādi, bet pat mākslas skolas audzēkņi neatnāk paskatīties.

Bet kāpēc tad tie cilvēki neiet uz mākslas skolu un tos skolēnus neved? Te jāiemet akmentiņš profesionāļu vidū – manuprāt, ja taisi izstādi, pašam jāiet un tā publika jāatved. Neviens cits to nedarīs. Ja nav izveidojusies labā prakse, ka mākslas skola skrien pati, būs jāiet pie tās pašiem.

Mana pieeja ir uzrunāt, sasaisīt dažādos veidos. Ne vienmēr tas izdodas. Arī Līvijas jubilejas programmu nebija vienkārši organizēt, bet šeit nospēja pandēmijas laikā. Ļoti gribētu šo izstādi atvērt, lai varu gan mākslas procesu organizētājus un skolēnus atvest, gan pastrādāt ar citām sabiedrības grupām. Zinu, ka seniori šeit ir ļoti aktīvi.

Tas ir liels darbs – katru uz-

Ieritināties Viņas klēpī

(23. aprīlis–20. jūnijs)

Kuldīgas tēlnieces Līvijas Rezevskas 95. gadskārtas programmā iekļautas divas izstādes, kas piedāvā vēsturisku un laikmetīgu skatījumu uz viņas atstāto mantojumu.

■ **MĀKSLAS NAMĀ** – vēsturiska ekspozīcija ar tēlnieces darbiem, skicēm, modeļiem (skat. 1. lpp).

■ **MĀKSLINIEKU REZIDENCĒ** – mūdienu mākslas sadaļa. Pirmais stāvs atstāts gandrīz tukšs – tajā ir tikai ekrāns, kurā redzama dokumentālā filma *Kuldīgas freskas*. Tā uzņemta 1966. gadā, kad Līvijai bija 40 gadu. „Tas ir brieduma periods, it sevišķi māksliniecei – laiks, kad rada visvairāk, visspilgtāk, un tajā laikā viņa dzīvoja Kuldīgā. 1966. gads atspoguļo romantisku periodu. Tas ir *atkušņa laiks*, kas mākslā un kultūrā saistīts ar lielāku brīvību. Tas ir viņas labākais laiks: daudz pasūtījumu, māksliniekiem bija, ko darīt. Kad sistēma mainījās, kļājās daudz grūtāk,” savu izvēli iekļaut izstādē arī filmu skaidro kuratore.

Galvenā daļa aplūkojama otrajā stāvā, kur katrai ar Kuldīgu saistītajai māksliniecei atvēlēta viena telpa.

■ **ILZE VANAGA** Latvijā plašāk pazīstama kā fotogrāfe, taču šajā izstādē nodevusies garīgiem meklējumiem un pašizīņai. Sava istabā viņa reflektē par mātes un bērna attiecībām un savām attiecībām ar vecmāmiņu, kura pārstāv Līvijas paaudzi. Izkārtoti vairāki objekti: mandala kā smilšu kaste, dažas nelielas fotogrāfijas no Instagrama, porcelāna trauciņi, kas raīsa asociācijas ar izsmalcinātu leļļu servīzi, pašas radīti, atlasīti apģērbi ar senatnes noskaņu.

runāt. Ir gadījumi, kad jārunā individuāli, lai ieinteresētu, bet ar laiku šāda pieceja atmaksājas.

Mans uzskats: uz izstādi nav jādabū daudz cilvēku. Var būt maz, bet tādi, kas ir ieinteresēti, jo tālāk informācija aiziet no mutes mutē. It sevišķi mazā pilsētā.

Kā tu pati pievērsies mākslai?

Kad maziņa biju, sēdēju un zīmēju. Tagad, kad esmu gudras psiholoģijas grāmatas izlasījusi, saprotu, ka īstenībā tas ir veids, kā ierakties savā fantāzijā, tēlu pasaulītē. Tas ir arī veids, kā tikt galā ar dzīves situācijām – kā sevi izpaust un mierināt. Sākumā pati gribēju kļūt par mākslinieci, lai varu gan mākslas procesu organizētājus un skolēnus atvest, gan pastrādāt ar citām sabiedrības grupām. Zinu, ka seniori šeit ir ļoti aktīvi.

Tas ir liels darbs – katru uz-

■ **ANNEMARIJA GULBE** pārstāv jauno paaudzi un tematiski turpina skandalozo Kristiana Brektes darbu *Dusmīgā Anniņa* (pērn viņa darbs bija iekļauts izstādē *Tēlniecība*), pievērsot uzmanību Līvijas strūklakai *Meitene ar ūdens trauku*. Sākumā Annemarija vēlējusies izstāžu zālē radīt istu strūklaku, taču tas nebija iespējams, un vietā radies mākslas darbs, kurā var skatīt, kas notiktu, ja apvainojusies Anniņas skulptūra piceltos un aizietu prom. 1905. gada parkā šī strūklaka it kā ir un vienlaikus nav: tā ir viens no Kuldīgas simboliem, kuru cilvēki mīl (tādā ziņā tā ir), bet tā nedarbojas (tātad nav).

■ **INGAS MELDERES** Līvija. *Gandrīz alfabēts* stāsta par dažādu Kuldīgas sieviešu prototipiem. Katrs burts, kas iekļauts šajā darbā, atspēlē kādu sievietes vārdu un viņu profesijas, tādējādi Kuldīgas mustūrā iesnot dažādību. Dažas sievietes viegli izdodas atpazīt. Tas sasauca ar to, ka arī Līvija savulaik izmantojusi vietējos modeļus.

grupas izstādes un iesaistīties interesantos, apjomīgos projektos, izziņāt tādas aktuālas tēmas kā feminisms, ekoloģija, dekolonizācija un citas. Bet laikmetīgajā mākslā ir arī savi limiti – līdz kādiem 35 gadiem iespēju ir daudz, bet pēc tam to kļūst mazāk, vai arī tās pārkārtojas citā virzienā.

■ **Vai ir vecuma robežas?** Jā. Shēma aptuveni tāda: darbs ir pārsvarā jauniešu, nupat skolas absolvējušu kuratoriem, kuriem nav ģimenes un citu saistību, līdz ar to viņi var darīt lielus darbus ilgas stundas. Tā ir ekspluatācija. Ja esi vecāks, tu meklē citus variantus, jo kapitālisma mašīnērija tik ļoti mal, tīstība. Sapratu, kā darbojas fondu veidoties, un tie desmit gadi ir lielisks piemērs, kā var notikt at-

bet sapratu, ka mans izpausmes veids ir teksts, tāpēc aizgāju studēt mākslas zinātni. Pabeidzu maģistrus, turpināju doktorantūrā, Man bija iespēja kūrēt milzīgas

tikai no fondu atbalsta un uztraukties, kā nomaksāt ikmēneša maksājumus. Daudzi atrod pastāvīgu vietu kādā augstskolā, citi – darbu kādā mākslas nišā vai citā nozarē.

Mēs esam pieraduši mākslas vidē strādāt par velti vai niecīgiem ienākumiem, bet tam jāmainās. Piemēram, projekts prasa daudz, bet samaksa ir neliela. Ilgi tā nav iespējams strādāt. To visiem cenšos skaidrot: „Jā, tu man samaksāji 1000 eiro, tev saistību, līdz ar to viņi var darīt lielus darbus ilgas stundas. Tā ir ekspluatācija. Ja esi vecāks, tu meklē citus variantus, jo kapitālisma mašīnērija tik ļoti mal, tīstība. Sapratu, kā darbojas fondu veidoties, un tie desmit gadi ir lielisks piemērs, kā var notikt at-

■ **Kā tu skaidrotu, kas ir kurators?** Radošs cilvēks, kurš līdzīgi kā mākslinieks strādā ar ideju, koncepciju, taču palīdz to realizēt, stāstot par to skatītājam. Kā vidutājs, kurš procesā cieši iesaistīts. Ir reizes, kad kurators ir tikai palīgs māksliniekam, izpilda tādu kā menedžera funkciju, citreiz arī pats rada koncepciju un veido izpratni par kādu procesu. Nesen ar vienu kolēģi runājām, ka Latvijā pēdējos gados nav bijusi neviena izstāde, kas veļtīta, piemēram, LGBT kopienuai un citām marginālajām grupām. Svarīgi, lai kuratori to darītu, jo māksla spēj veicināt izpratni par dažādām tēmām, kas ir neērtas un sarežģītas. Tas ir kuratora darbs – palīdzēt runāt par to, kas nav saprotams.

■ **DANUTES SĪLES** darbs *Mūžīgais un laicīgais* tapis, atsaucoties uz laiku, kad aizgājusi viņas mamma un drīz piedzimusi mazmeita. Kā teikusi pati māksliniece, ūdens lāses ir simbols pārmaiņām. Bet asociācijas veidojas arī citas – no asarām līdz piena lāšēm, kas riešas no mātes krūtīm. Šo darbu papildina glezna ar pieneniem, kas sasauca ar L.Rezevskas dzimšanas dienu pieneņu ziedēšanas laikā. Kā pedagoge D.Sīlei ir saikne ar Kuldīgu, jaunajiem māksliniekiem un arī tēlnieci – Danute palīdzējusi restaurēt vairākas viņas skulptūras.

„Uz izstādi nav jādabū daudz cilvēku. Var būt maz, bet tādi, kas ir ieinteresēti, jo tālāk informācija aiziet no mutes mutē. It sevišķi mazā pilsētā.”

Sekojojot gara kustībai

Par dzeju, emocijām un prātu, par intertekstualitāti un radošo procesu – saruna ar vienu no spilgtākajiem Latvijas dzejniekiem KĀRLI VĒRDIŅU.

Tā notika Kuldīgas bibliotēkas rīkotā tiešsaistē feisbukā Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītajā projektā *Rakstnieks. Literatūra. Lasītājs*.

Pagājušajā gadā nāca klajā viņa jaunākais krājums *Gatavā dzeja*, kas tiek uzskatīts par konceptuālisma paraugu. Tajā par dzeju kļūst pavisam ikdienišķi, kāda cita jau uzrakstīti teksti: instrukcijas, noteikumi, juridiski dokumenti utt.

DZEJOLIS VAI VELNSVIŅZINKAS

Kas īsti ir intertekstualitāte?

– Intertekstualitātes princips jeb citu tekstu klātbūtne manā dzejā bija princips jau no paša sākuma. Manuprāt, tas ir interesanti – intelektuāls izaicinājums. Kopumā rodas sajūta, ka šis teksts atsauca uz daudziem citiem.

Šeit ir jautājums par emocijām. Es jūtu, es mīlu, es rakstu... Man tas šķiet kaut kas unikāls – tik nebijis, ka gribu tajā dalīties ar jums. Tajā pašā laikā jebkura literatūra balstās desmitu, simtu, pat tūkstošu gadu tradīcijās, un ir vērts par tām atgādināt.

Jaunībā aizrāvos ar izcilu angļu un amerikāņu dzejnieku Tomasu Stērnusu Eliotu. Viņš ir autors slavenajai modernisma poēmai *The Waste Land – Nīkā zeme*. Viņa dzejā intertekstualitāte bija dominējošais princips – viņa rakstītais savijies ar daudzu citu dzejnieku tekstiem. To esmu izmantojis savos agrāk tapušajos dzejoļos, bet *Gatavajā dzejā* tas jau ir sakāpināts līdz galējībai. Tas vairs nav cita autora citāts manā dzejolī, bet tieši nokopēts no kaut kā, kas sākotnēji nav bijis domāts kā dzeja. Ieliekot jaunajā kontekstā, nostrādā princips *ready made* (kaut kā gatava, ikdienišķām vajadzībām radīta izmantošana mākslas darbā – aut.), un ceru, ka lasītājam ir savāda izjūta, ka viņš lasa it kā dzejoli, bet, no otras puses, – velnsviņzinko.

Cik daudz ir apdarinājuma, cik – gatavā?

– No vienas puses, šie teksti izmanto jau gatavas, eksistējošas lietas, no otras puses – es ar šo principu spēlējos. Daudz kas ir tāds, ko pats esmu izdomājis vai centies stilizēt atbilstoši citiem paraugiem. Ir dzejolis *Mans feisbuka draugs*, kurā patiešām esmu tikai nokopējis tekstu no feisbuka sadaļas *Par*, kur parādās

Kārlis Vērdiņš ir viens no šibrīža redzamākajiem latviešu dzejniekiem, un viņa krājums *Gatavā dzeja* – modernisma paraugs.

informācija par cilvēkiem. Ja cilvēks ziņas par sevi nav devis, tad vienīgā informācija ir: „Nav darba vietu, ko parādīt. Nav skolu, ko parādīt. Nav vietu, ko parādīt. Nav informācijas par attiecībām.” Cilvēks kļūst par tādu kā lūzeri tikai tāpēc, ka nav feisbukā norādījis neko par savu dzīvi.

SAVA LAIKA IDEJU VĒSTURE

Esat teicis, ka dzeja ir emocijas plus intelekts. Cik daudz tajā ir prāta, cik – jūtu, un kā tas viss sadzīvo?

– Domāju, ka latviešu dzeja ir diezgan emocionāla un cilvēka emocijas ir tās, uz kurām tā parasti turējusies. Lasām Čaku, jo mums gribas atkal izlasīt *Miglā asaro logs* vai *Liepas satumst, lapās aplūst vēji* – mīlestības, jūtu dzejoļus. Bet es kopš jaunības esmu daudz aizrāvis ar angļu, amerikāņu, Rietumeiropas dzeju, kur šī attiecība ir atšķirīga. Dzejnieks ir arī intelektuālis, izglītoti cilvēks, un dzeja virzās paralēli sava laika ideju vēsturei. Tāda man šobrīd ir interesanta. Nevar būt visu laiku pirmās mīlestības izjūtas, lidot emocijās un visu laiku par to rakstīt. Tie būtu meli.

Dzejnieki pamazām meklē jaunas formas, jaunas tēmas, un intelektuālā puse pamazām ienāk. Nesen iznākusi Ineses Zanderes grāmata *Mantojumi* un

Rutas Štelmaheres *Kalps*. Man ir interesanti skatīties, kā šīs divas dzejnieces, kuras ir vairāku krājumu autore, meklē, ko pateikt šobrīd un tagad. Štelmaherei tie ir ceļojumi pa Latvijas muižām un pilīm, iedvesmošanās no vēstures, materiālā un nemateriālā mantojuma. Bet Zanderes krājumā ir daudz kā tāda, kas noticis pagātnē, uzrakstīts par viņas dzimtu un ģimeni. Protams, arī tās ir emocionālas grāmatas, bet dzīves pieredze, pārdomas, faktūra – tas viss tur ir iekšā. Visā laba dzeja sastāv dažādās proporcijās gan no emocijām, gan intelekta. Man ir emocijas joprojām, bet zinu, ka manī ir kāda gara kustība, kam cenšos sekot, rakstot dzejoļus.

KOMPONISTS IR GALVENAIS

Jūs esat libreta autors Ērika Ešenalda operai *Augļu koks ir Jāzeps*, Andra Dzenīša operai *Dauka*, daudzu dziesmu tekstu autors. Kādas ir jūsu attiecības ar mūziku?

– Man mūzika ļoti patīk. Esmu beidzis Jelgavas 4. vidusskolu ar mūzikas novirzienu. Jau no pirmās klases mums mācīja solfedžo, mūzikas vēsturi un klavierspēli, bet vidusskolā – harmoniju un aranžiju. Man nekad nav bijis tik liels talants, lai ietu pa mūzikas ceļu. Teksti un literatūra ņēma virsroku, bet es regulāri esmu mūziķiem rakstījis tekstus. Viens ir variants, ka viņi ņem gatavu dzejoli no krājuma un komponē tam melodiju. Tā dara mana mīļā grupa *Sigma*, kuras divos albumos ir mani dziesmu teksti, un varu pačukstēt, ka būs arī trešajā. Otrs variants: mūziķis atsūta man savu ideju, reizēm ar notīm, un es

uzrakstu tieši to, kas viņam vajadzīgs. Kad dziesmas tekstu rakstu apzināti, uzskatu, ka apkalpoju komponistu, ka galvenais ir, lai viņš būtu laimīgs un apmierināts, jo viņš ir centrs. Es kā dzejnieks vienmēr būšu mazāk svarīgs. Sadarbībā ar komponistiem savu ego un radošās ambīcijas nolieku malā – domāju par žanru, par stilu, lai teksts viegli un dabiski iegul mūzikā, tai palīdz.

AMATNIEKS IZDARA, KĀ VAJAG

Vai gaidāt iedvesmas brīdi, vai dzejas radīšanu uztverat kā darbu, kas jādara?

– Atkal atgriezīties pie emocijām un racionālisma. Arhitekti un komponisti parasti savus darbus nerada tikai radīšanas pēc, bet rada tos saziņā ar kultūras dzīves organizētājiem, producentiem, pasūtītājiem, nevis *nenoskārstai vajadzībai*. Situācija, kad dzejnieks pieceļas no rīta un domā, ko nu tādu ģeniālu uzrakstīt un vai šogad vai pēc gada, vai nekad – tā ir ekstrēma brīvības izpausme. Tiklīdz ir konkrēti mērķi un projekti, parasti vajag savākties un darbu izdarīt gana labi. Arī sadarbība ar komponistiem disciplinē un prasa, lai esmu nevis dzejnieks, kurš dara tad, kad ienāk prātā un kas ienāk prātā, bet gan amatnieks, kurš spēj izdarīt, kā vajag. Arī tagad man ir kāds lielāks darbs ar komponistu Jāni Lūsēnu. Jābūt disciplinētam un jādara.

„Dzeja virzās paralēli sava laika ideju vēsturei. Tāda man šobrīd ir interesanta.”

Kārlis Vērdiņš (1979)

- Dzejnieks, literatūrzinātnieks.
- Iznākuši krājumi *Ledlauži* (2001), *Biezpiens ar krējumu* (2004), *Es* (2008), *Mēs* (kopotā dzeja, 2012), *Pieaugušie* (2015), *Gatavā dzeja* (2020), trīs krājumi bērniem. Dzeja tulkota vairākās valodās.
- Autors monogrāfijai *Bastarda forma: latviešu dzejprozas vēsture* (2011), kas balstīta promocijas darbā *Latviešu dzejproza 20. gadsimtā*, par ko saņēmis filoloģijas doktora grādu.
- Vairāku nozīmīgu literāru apbalvojumu laureāts, tostarp trīskārt ieguvis Latvijas Literatūras gada balvu.
- Bijis literatūras žurnāla *Latvju Teksti* redaktors, patlaban Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieks.
- Sadarbojies ar komponistiem, rakstot libretus un dziesmu tekstus.
- Atdzejojis modernisma autorus, tulkojis arī Latvijas krievu autoru darbus.
- Studē salīdzināmās literatūras programmā Vašingtona universitātē Sentluisā, ASV.
- Dzejolis *Vedu tev siermaizīti* jeb angļiski *Come to me* iekļauts pasaules 50 labāko mīlestības dzejoļu izlasē.

/No vietnes www.literatura.lv/

Esat atdzejojis no daudzām valodām. Kas ir svarīgākais, lai izjūtas un domas līdz lasītājam aiznestu citā valodā?

– Vairāk vai mazāk saprotu angļu un krievu valodu, esmu mācījies vācu, franču un latīņu valodu, bet šajās nebiju gana spēcīgs, lai lasītu garus un sarežģītus tekstus. Atdzejojumā ir iespējamas kombinācijas. Varu strādāt viens, varu pieaicināt kādu, kurš šo valodu pārzina un uzraksta parindeņi. Ar to pēc tam strādāju, veidojot latviešu tekstu. Es varu izmantot atdzejojumus citās valodās, kuras saprotu.

Viens no mīļākajiem ir darbs pie čehu dzejnieka Konstantīna Bībla poēmas *Jaunais Ikars* – to atdzejāju kopā ar tulkotāju Aigu Veckalni, kura izveidoja parindeņi. Tā ir modernistiska poēma brīvajā pantā, kur maz atskaņu. Līdz ar to Aigas ieguldījums ir ļoti liels. Ir tādas rindas, kas palikušas tā, kā viņa iztulkojusi, citas es virpināju un pulēju, lai būtu dzejiskas saskaņā ar manu izjūtu par labskanību. Ir labi, ja beigās jūtam, ka tas tomēr ir tulkojums. Šī nianse lasītājam svarīga. Apgādam *Neputns* esmu veidojis vairākus atdzejotus krājumus gan viens, gan kopā ar citiem. Ja būtu vairāk laika, es tikai sēdētu un atdzejotu. Šis process man ļoti patīk.

Iveta Grīniņa,

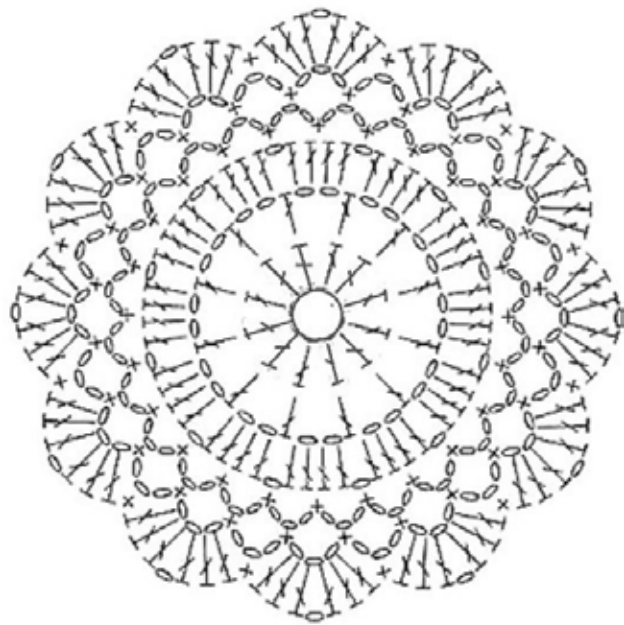
Kuldīgas bibliotēkas pakalpojumu nodaļas vadītāja
Aivara Liepiņa foto

Tamborēts krūzes paliktnis

DARI
PATS!

Kristīne rāda, kā uztamborēt krūzes paliktni ar zieda motīvu, kas skaisti izskatīsies vasarīgā galda klājumā. Vajag tikai tamboradatu un diegu sevis izvēlētajā krāsā.

Tamborēšanas shēma.

„Es jau sen netaisu neko vienkāršu,” smeļ kuldīdzniece, SIA *Amazona* pārdošanas vadītāja vietniece Kristīne Bergholce. Viņa kopš bērnības aizraujas ar rokdarbiem: tamborēšanu, adīšanu, izšūšanu. Pirms pāris gadiem pat audusi un darinājusi sev Kuldīgas tautastērpu.

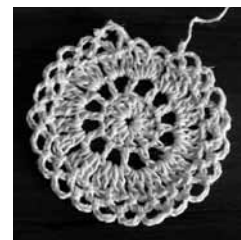
1. Uzmet sešas cilpiņas, izveido pīnīti, ko savieno aplī. Aplī tamborē 12 stabiņus ar vienu apmetumu, pirmo stabiņu aizstājot ar trim gaisa cilpiņām.

2. Katrā stabiņā tamborē stabiņu ar vienu apmetumu, starp stabiņiem divas gaisa cilpiņas, pirmo stabiņu aizstājot ar trim gaisa cilpiņām. Kopā 12 reizes. Starp stabiņiem (caurumā, ko veido iepriekšējā kārtā tamborētās gaisa cilpiņas) tamborē četrus stabiņus ar vienu apmetumu un gaisa cilpiņu, pirmo stabiņu aizstājot ar trim gaisa cilpiņām. Kopā 12 reizes.

3. Trīs gaisa cilpiņas, viens savienojuma stabiņš iepriekšējās kārtas gaisa cilpiņu vidū. Kopā 24 reizes, pēdējo gaisa cilpiņu rindu aizstājot ar stabiņu ar vienu apmetumu.

4. Trīs gaisa cilpiņas, savienojuma stabiņš pa vidu iepriekšējās rindas četriem stabiņiem, atkal trīs gaisa cilpiņas un savienojuma stabiņš iepriekšējās kārtas gaisa cilpiņā – atkārti 12 reizes, pēdējo gaisa cilpiņu rindu aizstājot ar stabiņu ar vienu apmetumu.

5. Iepriekšējās kārtas cilpiņu rindā tamborē trīs stabiņus ar vienu apmetumu, vienu gaisa cilpiņu, trīs stabiņus ar vienu apmetumu, savienojuma stabiņš nākamās gaisa cilpiņu rindas vidū. Atkārti 12 reizes. Diega galu ieviel, un paliktnis gatavs!

MANS KULTŪRAS NOTIKUMS

Pandēmijas laikā atklātās grāmatu pērles

Inga Siliņa, kostīmu māksliniece un aktrise, tagad arī kuldīdzniece

Pandēmijas laikā visi darbi apstājās, tāpēc daudz laika pavadīju mājās un lasīju diezgan daudz.

• Viena no grāmatām, kuru gribu izcelt, ir **Andra Kalnozola *Kalendārs mani sauc***. (Kā debija saņēma *Literatūras Gada balvu 2021* – red.) Ļoti pozitīva, fantastiska! Ar dzīvu cilvēcisko sīgu, ar garīgu vertikāli, kaut stāsts nemaz nav tik rožains, pozitīvs un gaismas pielietis. Lasīju to ap Ziemassvētkiem, kad ir vistumšākais laiks gadā. Tas bija arī smags ar visu pasaulē notiekošo, un manī pašā arī nebija viegli. Grāmata deva vieglumu, kas man bija ļoti nepieciešams. Andris

Latvijas Kultūras akadēmijā studēja divus kursus augstāk par mani. Kad iznāca šī grāmata, ļoti vēlējos izlasīt un viņu atbalstīt, nopērkot to. Bet tad jau tā ar virpuli bija visur, un par to man liels prieks. Es domāju, ka viņš ir viens no iekšēji spēcīgajiem un patiesajiem mūsdienu māksliniekiem.

• Savukārt **Rvīna Vardes grāmata *Kas te notiek*** mazliet līdzinās romānam *Kalendārs mani sauc* ar reflektīvajiem sižetiem. Autors reflektē par dzīves notikumiem, dara to absurdi un ar humoru. Brīnišķīga grāmata! Ļoti patīkami un var pat teikt forši, ka tad, kad nav laika stundām sēdēt ar grāmatu rokās, var izlasīt pāris lappušu, jo tā nav lineārā stāstījuma, bet rakstīta kā mazas etiķdes. Aprakstīti dzīves notikumi, bet tik paradoksāli – no cita skata punkta!

• Amerikāņu rakstniece **Taras Vestoveras biogrāfiskais darbs *Izglītotā*** uz mani atstāja lielu iespaidu. Mormoņu ģimenē dzimusi meitene, kas ar milzīgu iekšēju spēku nepadodas daudz grūtību un pat neiespējāmību priekšā, iet sarežģītu ceļu, lai tiktu pie izglītības un – galvenais – pie sevis pašas ārpus tā, ko no viņas gaida vide, kurā viņa piedzima. Aprakstītās situācijas ir ekstrēmas – tajās gan ticība, gan dzīvība karājas mata galā. Skaudrs, bet spēka pilns stāsts par neatlaidību un spēju atrast savu es. Galvenā

varone iemācās uz savu kultūru un ģimeni paskatīties ar citām acīm.

PĀRDOMAS

Sasit meitai zaļo krūzi

JEB SMALKAS SARUNAS KOKU UN PUĶU TĒLOS

Ieva Rupenheite, īpaši *Radošajai Kuldīgai*

Arī parkiem un apstādījumiem ir sava mode un reizēm brīnumainas tendences, kas liecina par aizgājušo laiku ļaunu nevaldāmajām fantāzijām vai – gluži pretēji – mūsdienu pieticību.

18. gs. vidū kopā ar apgaismības un romantisma idejām Eiropā arī Latvijas teritorijā sākas muižu parku un vēlāk arī pilsētas dārzu iekārtošana, kas attāli atgādina iespaidīgu filmas režiju, kurā galvenās lomas atveido koki, skulptūras un dažādi artefakti: mākslīgas drupas vai vientuļnieku namiņi.

Piemēram, 18. gs. beigās ap Varakļānu pili gana sirreālu parku reiz iekārtoja grāfs Mihaels Borhs, turklāt tā aprakstu pats izdevis 1795. gadā Varšavā. Tajā lasāms, ka vieta veidota kā līdzība. „Lasītāji tiek aicināti parku pārstaigāt kopā ar kādu Varakļānu pili dzimušu jaunekli, kas gājieni sāk no plašas terases pils priekšā. Terases galā atveras baseins ar ostu un moliem. Šis skats modina jaunkli pārdomas par cilvēku likteņiem dzīves okeānā. Kad jauneklis, gar neaizmirstulēm un rezēdām soļodams, nonācis Miršu templī, viņam puķu groza vidū uzsmaida Amors. Tomēr no groza apakšas pretim lokās čūska – briesmu simbols, kas slēpjas „trakulīgā mīlestībā un straujās rotaļās” (A.Johansons, *Latvijas kultūras vēsture*). Apraksts

turpinās vēl vairāku lapaspusšu garumā, un jauneklis saņem dažādu alegorisku tēlu – sievieti (glaimi un liekulība), skaistā nama (godkāres tukšība), eremīta namiņa (līdzsvarotās pārdomas vientuļībā) – izteiktās dzīves pamācības.

Un tagad iztēlojieties! Kuldīga, 1905. gada parks, kas tapis kā milzīgas nelaimes liecība: Otrā pasaules kara beigās, 1945. gada 8. maijā, pēc Padomju armijas nomestajiem šai pilsētas daļā noded vesels kvartāls. Drupas novāktas, bet vecie kuldīdznieku dārzi ir saglabājušies. Regulāri parka celiņi ierīkoti pēc tam, kad 20. gs. 50. gados tur novietots tēlnieces Līvijas Rezevskas veidotais piemineklis 1905. gada cīnītājiem (1956). Ap to pašu laiku iekārtota arī strūklaka *Meitene ar ūdens trauku* jeb *Annīņa*. Tieši ar šīm divām skulptūrām aizsākas vēlākais tolaik Pils parkā tapušais skulptūru dārzs.

Pateicoties mūsdienu Kuldīgas plānveidīgajai apstādījumu politikai, kas centrālajā daļā radījusi aizkustinošos, katram namam piederīgos puķupodus, un tēlnieces 95. jubilejai, Annīņa šīs vasaras beigās tiks pie jauna, granītā veidota baseina, pati tiks restaurēta, strūklakas mehānisms atjaunots un izveidoti gaumīgi apstādījumi ar dakstiņu jumtiem piestāvošajiem rudlapu skābaržiem (SIA *Zala Landscape Architectur*). Latvijā ir vēl daži pieminekļi 1905. gada cīnītājiem un vēl divi parki ar šādu nosaukumu – Talsos un Rīgā.

Ko īsti Annīņa dara šajā bijušo ābeļdārzu un ķiršu pasaulē? Var vilties tie, kas skulptūru iztēlojas kā kuldīdzniece prototipu, – skice, tēla modelis esot tapis Maskavā, viesojoties pazīstamu tēlnieku darbnīcā, kur uzaicināto modeli Līvija uzrunājusi poēt, it kā turot rokās trauku trauku. Šķiet, ka Annīņa tomēr netika iecerēta kā Mūžīgās gudrības avota simbols.

Pagātnes cilvēkam vajadzēja parkos izvietot kādas smalki tamborētas līdzības, un tikai tad bija gana pieklājīgi kavēties dabā, bet mūsu pandēmijas laikā varonim ir gana ar pirmatnēju stihiju vērošanu – ūdeni, kas plūst, vai uguni, kas deg. Tas, iespējams, nav gana izsmalcināti, bet joprojām ir romantiski, *pa īstam* un bez zūma.

APSKATS

Līdzīgi kā nākas adaptēties cilvēkam, tā arī mākslas galerijas un izstādes meklēja veidus, kā izlavietēt, lai varētu atsākt darbu un neietu postā. Galerijām paveicies, ka tās var uzskatīt par komerciālām iestādēm. Arvien biežāk parādījās izstādes e-vidē un brīvā dabā. Vienlaikus muzeji palika slēgti. Šis bija izdzīvošanas laiks. Par laimi, no 3. jūnija muzeji, mākslas un vēstures izstāžu vietas individuāliem apmeklētājiem atkal atvērtas.

Katriona Luīze Rožlapa, mākslas zinātniece

RĪGA

Kopš 24. maija norisinās Rīgas fotogrāfijas biennāle *Next 2021*. Programmas laika nogrieznis ir aptuvenš, ļaujot pasākumiem un izstādēm iestiepties pat augustā. Biennāle paredz mākslinieku izstādes dažādās vietās, kur dažādi, piemēram, Latvijas Mākslas akadēmijas izstāžu telpa *Pilot*, ir iekārtota, taču darbi līdz šim nebija apskatāmi. Līdztekus paredzēti vides objekti pilsētā. Konkrētāku iespaidu var iegūt biennāles mājaslapā, kurā norādīti gan datumu, gan pasākumu veidi, ļaujot izvēlēties saistošāko formu: diskusiju, izstādi, performanci.

KULTŪRTELPA TU JAU ZINI, KUR

Šis ir viens no tiem veiksmes stāstiem, kas atradīs *caurumu*, kā atļaut skatītājam vērot laikmetīgās mākslas parādības. Līdz 24. jūlijam Tallinas kvartālā iemājojušajā telpā norisināsies izstāžu cikls *Artefaktu konstrukcijas*, kas secīgi teju divas nedēļas reprezentēs kāda mākslinieka darbus. Visa cikla plejāde solās būt laikmetīga un spoža. Taču kā izstādi šajā laikā apmeklēt? Atbilde ir pavisam asprātīga: iegādājoties vai nu mākslas darbu, vai atspirdzinošu dzērienu, kura malkošanas laikā var izbaudīt mākslu.

RŪPNĪCAS BOĻŠEVIČKA TERITORĪJA

Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs atklājis novatorisku veidu, kā apvienot mākslas izstādes, ierobežojumu prasības un dabu, izveidojot mākslas parku *Mobilais muzejs. Nākamā sezona*. Brīvdabas izstāde solās atklāt ievēriju jau izpelnījušos mākslinieku darbus, kuri būtu novietoti nerealizētajā Laikmetīgās mākslas muzejā. Līdz ar to mākslas parks ne tikai ļauj aplūkot slavenu mākslinieku darbus, kas tapuši pēdējās desmitgadēs, bet vienlaikus protestē pret Laikmetīgās mākslas muzeja neesamību un projekta stagnāciju.

RAKSTNIECĪBAS UN MŪZIKAS MUZEJS (PULKA IELĀ 8)

Lielajā muzeju krātuvē Rakstniecības un mūzikas muzejam ierīkota atsevišķa izstāžu zāle, kurā līdz 29. oktobrim būs izstāde *Es, rakstāmmašīna*. Lai pragmatiskais nosaukums nemulsinātu, tā veltīta ne tikai priekšmetiskumam, bet arī rakstniecības fenomenam un personībām. Vienlaikus tā vēsta par dižgariem, kas šīs rakstāmmašīnas lietojuši, un iepazīstina ar sen aizmirstu laikmetu. Izstāde atklās sava veida romantiku, kas uzplauka pēc vēstulēm, kas tika rakstītas ar roku, un pirms mūsdienīgā e-pasta, kad ar rakstāmmašīnu rakstīta mīlestības vēstule vai manuskripts ieguva īpašu vērtību.

IDEJA

Uzņēmēji un pilsēta – roku rokā

Igor Verneris ar dizaina priekšmetiem ar Kuldīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas pretendentes logo.

Atbalstot dalību konkursā *Kuldīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027*, dizaina veikals *Kuuld* izveidojis īpašu videi labvēlīgu preču kolekciju.

„Tā palīdz atcerēties un izceļ mūsu pilsētā svarīgās vietas, atpūtu Ventas krastā pie Kuldīgas simboliem – Ventas rumbas un senā ķieģeļu tilta,” stāsta Sanda Svenča-Vernere, kura kopā ar Igoru Verneru ir veikala īpašnieki.

Kuuld ir ģimenes uzņēmums vecpilsētas sirdī Baznīcas ielā 27 un radīts tāpēc, lai pilsētas viesiem piedāvātu skaistas, Latvijā darinātas lietas – piemiņu par te pavadīto laiku, kā arī iepriecinātu vietējos ar rūpīgi izvēlētiem amatnieku un mākslinieku radītiem lietām. Kuldīznieki tās var aizvest kā dāvanu, paši dodoties uz ārzemēm.

Verneris uz savu piedāvājumu negribot attiecināt vārdu *suvenīri*, jo tad uzreiz nākot prātā plastmasa un lētas preces, kas ražotas masveidā. „Tā vietā iestājamies par to, kas ir īsts un rūpīgi veidots, cienot vietējo roku darbu, dabai draudzīgus materiālus un ilgtspējību,” komentē jaunā māksliniece Sabīne Vernere.

Viņa izveidojusi preču māksliniecisko noformējumu, iekļaujot EKG simbolu. Bet vispirms ģimenes ideja apspriesta kopā ar projekta *Kuldīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027* darba grupu un no kādām desmit izvēlētas piecas lietas, kas šo simbolu nestu. Tas ir ar rokām auzs lina masāžas dvielis, kas noder pēc peldes Ventā; lina piknika dvielis, uz kura pasēdēt upes krastā; stikla krūze ar zelta apdruku, kurā attēlots tilts un lidojošās zivis; koka dēlītis, darināts Kuldīgā no materiālu pārpalikumiem; svece stikla traukā, ko paņemt līdz romantiskai vakara noskaņai.

Katrīna Blaua
Lauras Vilertes foto

KULTŪRAS KALENDĀRS

Apkopojis Jānis Siliņš

KULDĪGĀ

● Kuldīgas novada muzejā

(www.kuldigasmuzejs.lv)

Ekspresizstāde *Šarmantā Kuldīga* pie muzeja. Fotogrāfijas atklāj, cik ainaviska un iedvesmojoša pilsēta bijusi senāk, un pierāda, ka nekas nav mainījies.

Spēle *Vecpilsētas nišanses*. Tās maršruts ved no vides objekta *Teleports* Liepājas ielā cauri vecpilsētai līdz muzejam. Uzdevumi rosina atklāt ko jaunu

Virtuālās izstādes *Latvijas Tautas frontes Kuldīgas nodaļa, Kuldīga un novads 100 ga-*

dos, Kuldīga senāk un tagad, 20 novadnieku dzīvesstāsti.

● **Mākslinieku rezidences galerijā** Pils ielā četru Kuldīgas mākslinieču Ingas Melderes, Ilzes Vanagas, Danutes Sīles un Annemarijas Gulbes jaunradītie darbi reflektē par tēlnieces Līvijas Rezevskas mantojumu.

● **Rezidences kafejnīcā Venta** gaida D. Sīles sagatavoti māla sainīši – ikviens var radīt savu versiju par kādu L. Rezevskas skulptūru Pilsētas dārzā, nofotografēt jaundarbu kopā ar

skulptūru un attēlu nosūtīt M. Rudovskai: maijarudovska@gmail.com. Pārvērtības būs feisbuka lapā *Kuldīga Artist's Residence*. Vēl radoša darbnīca paredzēta kopā ar māksliniecici Neldu Blūmu.

● **Mākslas namā 1905.** gada ielā – ieska L. Rezevskas radošajā darbībā: zīmējumi, skices, modeļi, fons izjūtām par padomju laika mākslu un atmosfēru.

● **L. Rezevskas izstāžu zālē** Mucenieku ielā 19 – pastāvīgā ekspozīcija.

ALSUNGĀ

3.VII teātra izrāde *Preilenīte*.

17.VII kapelas *Suitu muzikanti* desmit gadu jubileja.

SKRUNDĀ

Estrādes parkā 12.VI no 18.00 līdz 22.00 ceļojošais tirdziņš *Multimāksla*: populāru Latvijas mūziķu, aktieru, mākslinieku, raidījumu vadītāju un citu personību radīti trauki, gleznas, sveces, grāmatas, apģērbi, rotas u.c. lietas.

KURZEMĒ

● **Saldus Mūzikas un mākslas skolas logos** līdz 12.VI apskatāmi 19 audzēkņu nobeiguma darbi.

● **Liepājā**, Jāņa ielā, visu gadu brīvdabā apskatāmi fotogrāfa Aigara Hibnera attēli šīgada pilsētas kalendāram – 13 Liepājas teātra aktieri, kuri lomās iejutošies dažādās vietās pilsētā.

